RUDAR

ČASOPIS POSLOVNEGA SISTEMA PREMOGOVNIK VELENJE
maj 2006, številka 5, leto XL

foto Hans

Delovni ritem v jami je zdaj podrejen montažam

stran 4

Rezultati raziskave SiOK so zelo spodbudni

stran 8

Naš stanovski praznik je praznik Velenja

stran 12

Razpis štipendij

stran 34

Vsebina

Časopis poslovnega sistema Premogovnik Velenje, maj 2006, številka 5

4 Delovni ritem v jami je zdaj podrejen montažam

V prvih štirih mesecih je bilo odkopanega 1,374.135 ton premoga, kar je bilo dobrih 6 odstotkov več, kot je bilo načrtovano. V maju in juniju pa je oziroma bo delal le en odkop, v jami pa bo več montaž novih odkopov.

6 Motivacija za varčevanje je tudi poznavanje vrednosti opreme

Kako ravnate doma z dragim orodjem ali strojem? Pazljivo, redno ga vzdržujete, nikomur ga ne posojate. Zakaj bi moralo biti v službi kaj drugače? Vaša oprema vam namreč zagotavlja dobro in varno delo.

8 Rezultati raziskave so zelo spodbudni

11 Dobili smo skrbnika znanja

12 Naš stanovski praznik je praznik Velenja

Širok krog prireditev, s katerimi smo dan rudarjev praznovali prejšnja leta, je letos sicer skrčen, kljub temu pa bomo praznovali s tistimi tradicionalnimi prireditvami, ki najbolj obeležujejo rudarski praznik, so namenjene širšemu krogu sodelavcev in pritegnejo tudi največ drugih obiskovalcev.

13 Pol stoletja TE Šoštanj

14 Bodimo koristni!

16 V celoti izpolnjujejo stroge zahteve kupcev

17 Kadrovska struktura je neugodna

18 Spodbujali in uresničevali bodo podjetniške ideje

Razvojni načrt Premogovnika Velenje predvideva v prihodnjih letih tudi oblikovanje okoli 500 novih delovnih mest. Prvi korak k uresničitvi te ideje je tudi ustanovitev novega podjetja z imenom PV Invest.

20 Noč ob jezeru – drugače

21 Šolski center Velenje

22 Šaleška dolina – kompetenčni center za ekologijo?

Letošnja konferenca Društva za kakovost in ravnanje z okolje je potekala pod naslovom Varovanje okolja za naš razvoj in navrgla tudi idejo o oblikovanju centra za okoljsko obveščanje, ozaveščanje, izobraževanje in raziskovanje ter inkubatorja novih idej in rešitev z okoljskega področja v Šaleški dolini.

24 Na obisku: Dragica Kotnik

26 Zdravje: Upočasnimo staranje

28 Za lepši dan

30 Športno društvo

34 Razpis štipendij

35 Nagradna križanka: HTZ ESTO

Časopis poslovnega sistema
Premogovnik Velenje,
maj 2006, **številka 5**

Izdajatelj
Premogovnik Velenje

Uredništvo
Glavna in odgovorna urednica:
Diana Janežič
Novinarka in lektorica:
Dragica Marinšek
Naslov: Uredništvo Rudarja,
Partizanska 78, 3320 Velenje,
tel. 03/899-63-96, fax. 03/5869-131
e-pošta: diana.janezic@rlv.si

Uredniški odbor
Božena Steiner, predsednica
Diana Janežič, glavna in odgovorna urednica
Dragica Marinšek, lektorica
Pavel Skornšek, Proizvodnja
Branko Mlinšek, predsednik sveta delavcev
Tomo Lipnik, predsednik sindikata
Janja Juvan, HTZ IP

Oblikovanje: Ivo Hans Avberšek, Prostudio, HTZ IP, d.o.o., Velenje
e-pošta: ivo.avbersek@rlv.si

Trženje oglasnega prostora:
Prostudio, HTZ IP, d.o.o., Velenje
kontakt: David Koren, tel. 03/5871-774, GSM 051-301-634, e-pošta: david.koren@rlv.si; prostudio@rlv.si

Grafična priprava Eurograf, d.o.o., Velenje

Tisk Eurograf, d.o.o., Velenje

Naklada 4000 izvodov
Mesečnik Rudar prejemajo zaposleni v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje brezplačno. Davek na dodano vrednost po stopnji 8,5%. Poštnina plačana pri pošti 3320.

DELO JE IZZIV VSAKEGA DNEVA

Pravijo, da je rojstvo za človeka največji stres. Vsakodnevno prebujanje je po svoje rojstvo v nov dan. Na kaj pomislimo, ko odpremo oči in vemo, da bomo morali vstati in oditi na delo? Smo veseli, da lahko gremo na delo, da bomo srečali sodelavce, zagrabili za delo in naredili tisto, za kar vsakega 15. v mesecu dobimo plačo? Smo slabe volje, ker moramo spet na šiht in komaj čakamo, da bo minil, da ga bo konec, da bo konec delovnega tedna?
Nam je delo veselje ali nam je breme? Se ga veselimo, bojimo, ga morda celo sovražimo? Je to nov izziv novega dneva? Razmišljamo pozitivno ali se nagibamo k negodovanju, radi pohvalimo ali raje kritiziramo? Vidimo napol poln ali napol prazen kozarec?
Dejstvo, da delamo zaradi zaslužka, je neizpodbitno. Delati je treba za spodobno življenje nas samih in naših družin. Vsak lahko tudi sam veliko prispeva, da delo poteka v prijetnem vzdušju. Včasih je potrebno vložiti malo, kdaj drugič več napora v to, da smo prijazni do sodelavcev, da širimo pozitivno energijo. Izplača pa se gotovo. Na delu preživimo tolikšen del našega življenja, da je zelo pomembno, kakšna je njegova kvaliteta.
Premogovnik Velenje je urejeno podjetje, ki ima jasno vizijo in razvojne načrte. Podjetje se zaveda pomena dobre organizacijske klime za uspešnost podjetja in za zadovoljstvo zaposlenih. Številna usposabljanja, izobraževanja, sestanki, pogovori, srečanja, so temu namenjeni. Dobra klima se odraža tudi v manj napakah, manjši bolniški odsotnosti, manjšem številu delovnih nezgod.
Če pogledamo rezultate letošnjega merjenja organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, potem lahko sklepamo, da delamo v okolju, kjer so odnosi dobri, kjer si medsebojno zaupamo, se lahko odkrito pogovarjamo, imamo vodstvo, ki mu verjamemo in mu sledimo.
Prav tako verjamemo, da smo zaposleni za podjetje pomembni, zato veliko vemo o njegovih načrtih, viziji, strategiji. Zato smo informirani, smo usposobljeni za delo, imamo potrebna zaščitna sredstva. Naši predpostavljeni vedo, da delamo dobro, pohvalijo naše dobro delo. Imamo redne plače, dober in zgodaj izplačan regres, urejen delovni čas, prevoz na delo, pa še kaj bi se našlo. Torej obstaja kar veliko razlogov za zadovoljstvo. Tako so očitno menili tisti, ki so bili vključeni v raziskavo organizacijske klime. Nekdaj se nam je vse to zdelo samo po sebi umevno. Danes pa ni več tako. Morda tudi zaradi tega bolj cenimo naše podjetje.
Premogovnik je na pomembni razvojni prelomnici. Izziv, doseči konkurenčno ceno našega premoga in ostati pomemben člen slovenske energetike, je zelo velik. Odločili smo se za varčevanje, za zmanjšanje bonitet, da bi preživeli na dolgi rok, da bi lahko od premoga živele tudi nove generacije. Pripravljeni smo za to prispevati svoj delež, svoje odgovorno in kvalitetno delo. Klima za to je ugodna. Izkoristimo to priložnost. Zavedajmo se medsebojne povezanosti in soodvisnosti tudi v bodoče. Naj nas novi izzivi ne razdvojijo, ampak povežejo.

Božena Steiner, vodja Razvoja kadrov

DELOVNI RITEM V JAMI JE ZDAJ PODREJEN MONTAŽAM

V prvih štirih mesecih je bilo odkopanega 1,374.135 ton premoga, kar je bilo dobrih 6 odstotkov več, kot je bilo načrtovano. V maju in juniju pa je oziroma bo delal le en odkop.

Kako je teklo odkopavanje premoga od januarja do aprila in kaj bodo za normalen odkop premoga pomenile napovedane montaže in premontaže odkopne opreme, smo povprašali tehničnega direktorja **mag. Marjana Kolenca**.

»V prvih treh mesecih je odkopavanje premoga potekalo dobro in tudi toplotna vrednost premoga je bila zelo visoka. V aprilu pa smo zaradi precejšnje razlike med našim odkopom in porabo premoga v TEŠ začeli odkopavanje prilagajati veliki količini premoga na deponiji. Na eni strani smo to storili s prilagajanjem odkopne fronte, na drugi strani pa smo nekoliko popravili delovni koledar. TEŠ je v tem času pokurila manj premoga, kot je bilo predvideno v pogodbi. Razlogi so različni, glavni pa je predvsem veliko vode in s tem cenejša električna energija po celi Evropi.«

V aprilu in maju pa se je normalni delovni ritem pri odkopavanju premoga spremenil. Z delom sta zaključila odkopa G1/C in -100/C na jugu, v drugi polovici junija pa bo prenehal z delom tudi odkop v stebru k.-25 v jami Pesje.

Hkrati že potekajo montaže odkopa -110/A, za montažo je pripravljen odkop G1/D v severnem krilu, kjer pa bo montaža trajala dalj časa zaradi prestavitve glavnega odvoza. Načrtovano je, da bo montaža končana do konca julija, odkop pa bomo vključili v delo po kolektivnem dopustu.

Prav tako je bilo odločeno, da bo zaradi sovpadanja demontaže na jugu in montaže v jami Pesje oprema z odkopa -100/C premontirana neposredno v jamo Pesje.

»Za to bo potrebna večja doslednost pri prestavljanju opreme in montažnih delih, bomo pa nekaj prihranili, ker ne bo treba iz jame transportirati celotnega čela, temveč le dele, ki bodo potrebni popravila,« je razložil tehnični direktor.

Mag. Marjan Kolenc:«Tehnološko so procesi montaž odkopne opreme dobro podprti.«

Do sredine julija bo zaradi vseh naštetih del deloval le po en odkop, kar pomeni tudi sorazmerno nizko količino pridobljenega premoga; kakšen dan bo celo brez odkopa.

V tem času naj bi se količina premoga na deponiji nekoliko zmanjšala, ob tem pa je upoštevano, da bo količina na njej pred kolektivnim dopustom ustrezna za nemoteno delovanje TEŠ.

Mag. Kolenc: »Lani v tem času sem napovedoval, da bomo letos vključevali v delo odkope, ki bodo delovali v potencialno povečanem plinskem stanju. Sedaj pa lahko rečem, da sta plinonosnost premoga in položaj odkopov v skoraj idealnem sloju. Kakovost premoga bo nekoliko nižja, glede na naravne razmere pa bodo to najboljši in visokoproduktivni odkopi.«

Rekordna kakovost premoga

Kakovost premoga je od druge polovice leta 2005 do sedaj izjemna; letošnja povprečna je 11.762 KJ/kg.

Mag. Kolenc: »Menim, da je to rekordno visoka kalorična vrednost premoga v zgodovini Premogovnika in prepričan sem, da jo bo težko ponoviti. Vsi trije odkopi, ki so v tem času delali, so bili v delu sloja z najkvalitetnejšim premogom.

Tudi odkopavanje v SZ predelu je k tej kakovosti dodalo svoj delež, kajti tam odkopavamo s horizontalno koncentracijo, pri čemer ni osiromašenja premoga.

Tehnični direktor o...

...samoreševalnih aparatih

»Lani smo kupili 800 novih samoreševalnih aparatov, ki so bili v primerjavi s prejšnjimi izpopolnjeni v tem, da se pri njih dihalna vrečka napolni sama. V enem letu smo morali več kot 100 aparatov izločiti iz uporabe, ker so se poškodovali, samodejno aktivirali ali pa smo jih odprli pri poučevanju uporabe aparatov.

Z ruskim proizvajalcem smo se dogovorili, da aparate pošljemo v popravilo in dopolnitev njihovih slabosti, tako da bodo po vrnitvi znova imeli življenjsko dobo 5 let. S tem postopkom bomo nadaljevali in tako sčasoma obnovili še preostalih 700 aparatov.«

Dosegali smo vrednosti tudi do 11.500 KJ/kg.
Ocenjujemo, da bo z vključitvijo novih odkopov kalorična vrednost premoga bistveno padla, vendar ne pod vrednost, dogovorjeno s pogodbo, torej ne pod 10.000 KJ/kg. Letna povprečna vrednost naj bi bila takšna, kot smo jo načrtovali, to je 10.700 KJ/kg.
Letos smo v letni delovni načrt prvič zapisali vrednost proizvodnje v giga joulih, ki jih prodajamo, in tako upoštevali kakovost premoga. Predvideli smo, da naj bi za 41 milijonov giga joulov pridobili okoli 3,840 milijona ton premoga, koliko pa ga bo res treba, bomo videli proti koncu leta.«
Ob tem se pogovarjamo za prodajo dodatne količine premoga, tudi z deponije. Pokazalo se je namreč, da je velikost deponije čez 500.000 ton predraga in težavna za obvladovanje.
Tehnični direktor je ob predstavljanju organizacije odkopavanja in vplivov nanjo še poudaril, da se je potrdila pravilnost investicije v rezervno gumo za transportne trakove, saj smo s tem povečali zanesljivost obratovanja jame in odpravili ozka grla pri transportu premoga iz jame.
»Maksimalni zastoj, ki ga predvidevamo ob okvari opreme, je en teden, kar pri zalogah premoga na deponiji ne bi predstavljalo težav za nemoteno pridobivanje električne energije v TEŠ,« je dejal mag. Kolenc.

Montaže motijo običajni delovni ritem

Montažna in premontažna dela v jami, seveda, motijo običajni delovni ritem odkopavanja premoga, zato so lahko potencialno nevarna za več nezgod pri delu.

foto Hans

Tehnični direktor o...
...novih jamskih svetilkah
»Jamska svetilka je pomembni del osebne varovalne opreme delavcev v jami. Sedanje so v uporabi okoli 13 let in življenjska doba njihovih baterijskih celic je potekla. Skoraj 100 jih vsak mesec izločimo iz uporabe, ker ne držijo več polnjenja in ne delujejo 8 ur.
Odločili smo se za nakup novih svetilk, kajti v zadnjih letih so proizvajalci razvili več izboljšanih tipov naglavnih svetilk, zato popravilo starih ni smiselno. Nove svetilke so za tretjino lažje od sedanjih, manjše in bolje svetijo. Nekaj svetilk bomo zamenjali letošnjo jesen, nekaj pa prihodnje leto.«

Tehnični direktor navaja in opozarja: »Pri eni montaži je treba preložiti več tisoč ton železa, veliko bolj je obremenjena celotna logistika, od remontov, nakladanja materiala zunaj, transporta v jamo do razkladanja.
Na posameznih deloviščih je delo bolj intenzivno in potencialno nevarnejše, od ropanja jeklenega podporja do vgrajevanja sekcij in dela z vitli. Poleg tega so to dela, ki jih delavci ne opravljajo vsak dan in traja nekaj časa, da se na njih privadijo.
Te aktivnosti smo načrtovali z ustrezno dinamiko in na račun varnosti jih prav gotovo ne pospešujemo.
Še enkrat poudarjam, da se zavedamo večjih možnosti za nezgode pri tovrstnem delu, vendar hkrati trdim, da vzrok zanje skoraj ne more biti stanje opreme, tehnologije dela in priprave prostorov.
Če bi prišlo do večjih nezgod, so lahko vzroki zanje predvsem organizacija dela, nekoordinirano delo in nepravilnosti pri delu. Tehnološko so procesi montaž odkopne opreme dobro podprti.«

Diana Janežič

PROIZVODNJA APRIL 2006

ODKOP/OBRAT	načrt	doseženo	+/-	%	ton na dan
-100/C	108.000	108.735	735	100,68	7.249
ST. K. -25	60.000	76.314	16.314	127,19	5.088
G1/C	33.000	46.182	13.182	139,95	3.079
PROIZVODNJA	201.000	231.231	30.231	115,04	15.415
PRIPRAVE	5.250	5.747	497	109,47	383
PREMOGOVNIK	**206.250**	**236.978**	**30.728**	**114,90**	**15.799**

MOTIVACIJA ZA VARČEVANJE JE TUDI POZNAVANJE VREDNOSTI OPREME

Kako ravnate doma z dragim orodjem ali strojem? Pazljivo, redno ga vzdržujete, nikomur ga ne posojate. Zakaj bi moralo biti v službi kaj drugače? Vaša oprema vam namreč zagotavlja dobro in varno delo.

Takšen odnos do delovnih strojev in opreme skuša pri svojih sodelavcih zbuditi tudi vodja Priprav **mag. Bogdan Makovšek,** tudi z vidika obvladovanja stroškov.

Rudar: »Kateri stroški nastajajo v Pripravah in kateri so največji?«

Mag. Makovšek: »V obratu Priprave nastaja več vrst stroškov, v glavnem pa jih delimo v tri večje skupine: stroški materiala, storitev in dela. Stroške spremljamo v dveh stroškovnih enotah: SE 30 – Priprave, SE 31 – Jamsko vrtanje.

V teh dveh stroškovnih enotah je zaposlenih 525 delavcev. Najbolj lahko vplivamo na materialne stroške, na ostali dve skupini stroškov pa precej manj. Stroške dela lahko posredno zmanjšujemo z zmanjševanjem števila zaposlenih, pri čemer gre v glavnem za upokojitve, ki pa jih ne nadomeščamo, in tako z manjšim številom zaposlenih opravimo enak obseg dela. Ta proces je v zadnjih letih precej intenziven, tako bo tudi še nekaj naslednjih let, in temu se prilagajamo z racionalizacijo našega dela. Letos se bo v obratu Priprave upokojilo 30 delavcev.

Med stroški materiala so v našem obratu največje postavke pri materialih, ki jih uporabljamo pri tehnološkem procesu (les, sidra, jekleno ločno podporje, betonske mešanice, betonski polizdelki...). Tudi stroški za zaščitna sredstva niso majhni, saj je vsak delavec zelo dobro opremljen z njimi, zato je toliko bolj nedopustno, da se dogajajo nezgode zaradi neuporabe zaščitnih sredstev (npr. očal), kar tudi povzroča dodatne stroške. Večina naših materialnih stroškov narašča proporcionalno s številom izdelanih in saniranih metrov podzemnih prostorov. Vendar bi tudi tu lahko poiskali določene rezerve.

Mag. Bogdan Makovšek: «O stroških govorimo vsakodnevno.«

Prihranke iščemo in jih bomo morali iskati v tem, da bomo z manjšim številom delavcev opravili enak obseg dela.

Da bi zmanjšali stroške delovne sile, v obratu Priprave izvajamo tudi določen del eksternih storitev za hčerinsko podjetje RGP, in na ta način pridobimo dodaten vir sredstev.«

Rudar: »Kako spremljate stroške in ali sproti ukrepate, če kateri zelo presežejo načrtovane količine?«

Mag. Makovšek: »Če hočemo stroške obvladovati, jih moramo dobro poznati. Poznati moramo vir in vzrok nastanka stroškov. Na določene stroške lahko vplivamo, moramo pa upoštevati dejstvo, da so ti v veliki večini povezani s tehnološkim procesom. Pri stroških imajo pomembno vlogo tudi zastoji (številčno in časovno), saj s tem prihaja do prekinitve tehnološkega procesa, kar nam poveča stroške, predvsem stroške dela, hkrati pa dosegamo manjše učinke.

Stroške spremljamo vsakodnevno prek materialnih nalogov in informacijskega sistema, v določenem časovnem obdobju pa jih podrobno analiziramo in izdelamo poročilo. Mesečno dobimo tudi poročilo o stroških na posameznem kontu. Če kateri stroški presežejo načrtovane količine, jih še bolj podrobno analiziramo in ugotavljamo vzroke za to, prav tako pa se na osnovi tega dogovorimo za nadalj-

nje ukrepe. Stroške planiramo vsako leto na osnovi poslovnega načrta in načrtovanih aktivnosti za naslednje leto (predvsem število metrov izdelanih jamskih objektov). Poslovni oziroma delovni načrt obrata gre potem v nadaljnjo verifikacijo, kjer se preveri upravičenost planiranih stroškov.«

Rudar: »Kateri so stroški v vaši enoti, na katere lahko pomembno vpliva vsak zaposlen s svojim racionalnim, boljšim delom?«

Mag. Makovšek: »Pri vsakem delovnem opravilu lahko vsak zaposleni pripomore k zmanjšanju stroškov. Tu imam v mislih čim bolj kvalitetno, optimalno in varno delo, kakor tudi pravilen odnos do strojev, naprav in orodij. Zaposleni danes uporabljajo zelo drago opremo, zato je tak način dela še toliko bolj pomemben. Če bi delavci z opremo in delovnimi sredstvi v jami ravnali tako, kot to počnejo doma, in če bi še približno vedeli, koliko stane vsaka okvara oz. zastoj, bi se ti stroški zagotovo zmanjšali. Zato v obratu Priprave zelo intenzivno delamo v tej smeri na vseh nivojih.«

Rudar: »Ali sodelavcem na rednih sestankih redno ali občasno predstavljate stroške in njihovo gibanje?«

Mag. Makovšek: »Za to izkoriščamo sleherno priložnost, zato tudi menim, da se zaposleni zavedajo pomena varčevanja. O stroških govorimo vsakodnevno v pogovoru s sodelavci, pri obhodih jamskih delovišč, tedenskih obravnavah nezgod, na svetih obrata, raportih... Pri tem še posebej opozarjamo na stroške, ki jih moramo in ki bi jih lahko zmanjšali, s tem da moramo še vedno zagotavljati optimalno stopnjo varnosti.

Vendar menim, da se bo tudi strošek zaščitnih sredstev kljub temu nekoliko zmanjšal, saj sedaj delavec dobi tisto zaščitno sredstvo, ki ga potrebuje, in ne tisto, ki mu pripada na število opravljenih dnin, kot je to veljalo v preteklosti. Z vsemi temi aktivnostmi skušam sodelavcem pojasniti pomen zniževanja stroškov na področjih, kjer je to možno.«

Rudar: »Ali sodelavce spodbujate k varčevanju, zmanjšanju stroškov?«

Mag. Makovšek: »Da bomo dosegli zastavljene cilje glede varčevanja oziroma zmanjšanja stroškov, moramo sodelavce tudi motivirati. To počnem s pogostimi pogovori, kjer poudarjam nujnost in doslednost izvajanja teh ukrepov za prihodnost, ob tem skušam vnašati pozitivno energijo. Sodelavce spodbujam k varčevanju, nagrajujem pa jih v okviru obstoječega sistema nagrajevanja. Največ lahko zaposleni pripomorejo s kvalitetnim in varnim delom ter pravilnim odnosom do opreme in orodij, ki jih uporabljajo. Tej temi smo veliko pozornosti namenili tudi v letnih pogovorih.«

foto Hans

Rudar: »Kako načrtujete stroške za prihodnje leto?«

Mag. Makovšek: »Pri načrtovanju stroškov za prihodnje leto najbolj podrobno preučimo stroške, na katere lahko največ vplivamo, to so materialni stroški. Osnova za planiranje so načrtovane aktivnosti v prihodnjem letu in doseženi rezultati porabe materiala v mesecih januar – avgust tekočega leta.

Poslovni oziroma delovni načrt obrata je nato verificiran v okviru poslovnega načrta Premogovnika.«

Rudar: »Ali se bolj posvečate obvladovanju stroškov kot običajno?«

Mag. Makovšek: «Prav gotovo bo projekt »Prenova procesov«, ki smo si ga zastavili letos, uspel in od njega veliko pričakujem. V naslednjih petih letih odhaja v pokoj 210 delavcev, kar je slabih 40 odstotkov glede na trenutno število zaposlenih v obratu Priprave. Ob tako velikem zmanjšanju števila zaposlenih se bo obseg dela sicer nekoliko zmanjšal zaradi nekoliko manjšega števila metrov izdelanih prog, vendar pa ne moremo natančno napovedati, koliko sanacij podzemnih objektov bo še potrebnih. Zato se moramo na situacijo, ki je pred nami, dobro pripraviti.

Zelo pozorno bomo analizirali naše delo in določili potrebno število delavcev za izvajanje določenih aktivnosti. Podrobno bomo pregledali, kje nastajajo stroški in koliko nas stanejo posamezne aktivnosti. Potrebno bo tudi preučiti, katere aktivnosti so potrebne in katere se podvajajo. Pomembno je tudi podrobno preučiti aktivnosti, kjer lahko in moramo povečati stopnjo izkoriščenosti delovnega časa delavcev. V delo pri projektu »Prenova procesov« bomo zajeli širši krog zaposlenih, ki zelo dobro pozna tehnološki proces in svoje delo in ki bo sposoben predlagati tudi določene racionalizacije.

Stroške (predvsem dela) pa bo treba oziroma bo mogoče zmanjšati tudi z razvojem in vpeljavo avtomatizacije določenih faz tehnološkega procesa, npr. avtomatizacijo odvozov.«

Diana Janežič

Stroški v obratu Priprave v letu 2005

STROŠKI v SIT	SE 30	SE 31	SKUPAJ
Strošek materiala	1.440.674.903	146.553.607	1.587.228.510
Strošek storitev	2.376.702	257.053	2.633.755
Strošek dela	3.073.484.891	431.643.356	3.505.128.247
Stroški skupaj	4.516.536.496	578.456.016	5.094.990.512

V letu 2005 je bilo izdelanih 7.275 m novih prog in pretesarjeno 815,8 m prog (skupaj 8.090,8 m).

REZULTATI RAZISKAVE SO ZELO SPODBUDNI

Konec lanskega in v začetku letošnjega leta je v Sloveniji potekala že 5. raziskava organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih v organizacijah, imenovana SiOK. 18. maja so bili predstavljeni rezultati projekta na nivoju Slovenije za leto 2005. Vanj je bilo vključenih 93 podjetij, mi pa smo v njej sodelovali že četrtič.

Raziskava organizacijske klime je zasnovana tako, da omogoča primerljivost na nivoju panoge in države ter med posameznimi obdobji. Doslej je bilo v SiOK vključenih 175 slovenskih organizacij, izvedenih je bilo 323 raziskav, v katerih je sodelovalo več kot 56.000 zaposlenih.

Naj spomnim, da je organizacijska klima dojemanje vseh tistih vidikov delovnega okolja, ki so zaposlenim pomembni. Z raziskavo merimo odnos do kakovosti, inovativnosti, motivacijo in zavzetost, pripadnost organizaciji, notranje odnose, strokovno usposobljenost in učenje, poznavanje poslanstva, vizije in ciljev organizacije, organiziranost, notranje komuniciranje in informiranje, nagrajevanje, razvoj kadrov.

Z raziskavo merimo tudi zadovoljstvo z delom, delovnim časom, delovnimi razmerami, zaposlitvijo, s sodelavci, z vodstvom podjetja, neposredno nadrejenimi, možnostmi za napredovanje in s plačo. Anketiranci ocenjujejo kategorije na vrednostni lestvici od najnižje do najvišje, od 1 do 5.

Pri nas standardiziranim vprašanjem, ki so enaka za vsa v raziskavo vključena podjetja, dodajamo še nekatera kvalitativna vprašanja, ki so pomembna za naše okolje. Letos so se nanašala na vire informacij, na nov razvojni načrt in na poznavanje ukrepov uprave za dolgoročno uspešno poslovanje podjetja. Udeleženci raziskave so bili tudi povabljeni, da predlagajo svojo idejo za zmanjševanje stroškov v podjetju in da vodstvu zastavijo vprašanje.

Cilj je izboljševanje rezultatov

Raziskava je pri nas potekala v prvih treh mesecih letošnjega leta. Vanjo je bilo vključenih 476 sodelavk in sodelavcev iz vseh delovnih okolij. Poseben strukturiran vzorec je zajel 147 zaposlenih v sorazmernem deležu zaposlenih po organizacijskih enotah in po kvalifikaciji. Poleg tega so sodelovali še vsi nadzorniki ter strokovne službe. Vsaka skupina je bila obdelana posebej.

Pomembno je povedati, da so vsakoletne rezultate podrobno obravnavali širše vodstvo podjetja, sindikat in svet delavcev. Naš končni cilj ni bil merjenje organizacijske klime in zadovoljstva zaposlenih, ampak izboljševanje obojega. Zato smo predvsem na področju razvoja orodij za vodenje sodelavcev izpeljali kar nekaj aktivnosti.

Sistematično smo delali na področju izobraževanja in usposabljanja za vodenje, komuniciranje, razvijali nova orodja komuniciranja, vodje usposabljali za vodenje, motiviranje in nagrajevanje sodelavcev, za reševanje konfliktov.

Vodstvo je načrtno in sistematično informiralo zaposlene o viziji, ciljih in strategiji premogovnika. Res je tudi, da so dobri temelji že obstajali. Za našo dejavnost in za naše podjetje so značilne vrednote že bile tovarištvo, solidarnost, znanje, pripadnost. To je dobra osnova

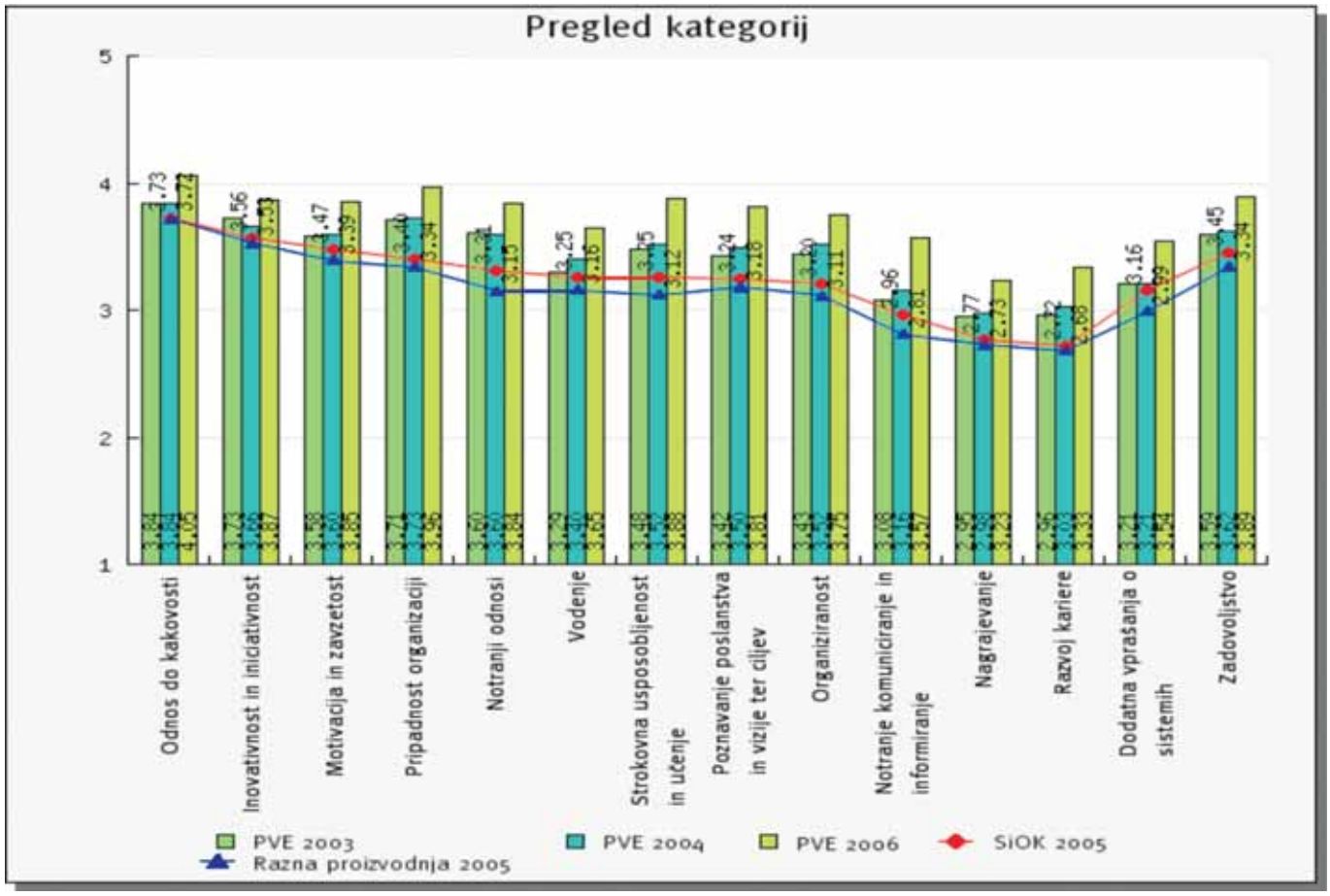
Pregled kategorij
Odnos do kakovosti
Inovativnost in iniciativnost
Motivacija in zavzetost
Pripadnost organizaciji
Notranji odnosi
Vodenje
Strokovna usposobljenost in učenje
Poznavanje poslanstva in vizije ter ciljev
Organiziranost
Notranje komuniciranje in informiranje
Nagrajevanje
Razvoj kariere
Dodatna vprašanja o sistemih
Zadovoljstvo
PVE 2003
PVE 2004
PVE 2006
SiOK 2005
Razna proizvodnja 2005

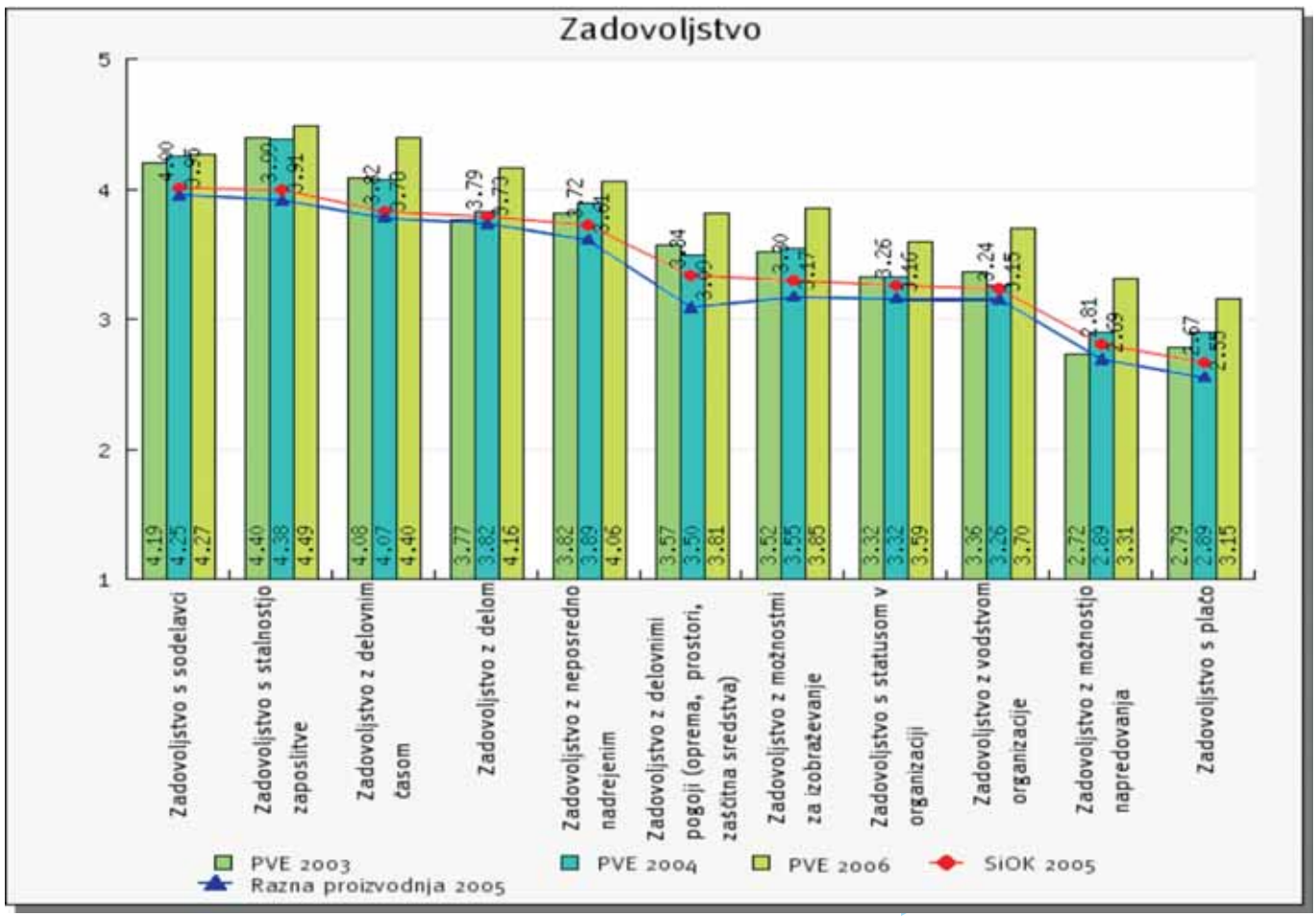
Zadovoljstvo
Zadovoljstvo s sodelavci
Zadovoljstvo s stalnostjo zaposlitve
Zadovoljstvo z delovnim časom
Zadovoljstvo z delom
Zadovoljstvo z neposredno nadrejenim
Zadovoljstvo z delovnimi pogoji (oprema, prostori, zaščitna sredstva)
Zadovoljstvo z možnostmi za izobraževanje
Zadovoljstvo s statusom v organizaciji
Zadovoljstvo z vodstvom organizacije
Zadovoljstvo z možnostjo napredovanja
Zadovoljstvo s plačo
PVE 2003
PVE 2004
PVE 2006
SiOK 2005
Razna proizvodnja 2005

za kvalitetno organizacijsko kulturo in klimo.

V tem prispevku se bomo osredotočili na rezultate v okviru 147 zaposlenih, saj smo na enakem vzorcu delali raziskavo tudi v preteklih letih.

Rezultati letošnje raziskave so naravnost vzpodbudni, v vseh kategorijah so boljši od slovenskega povprečja in boljši od panoge, s katero se primerjamo (proizvodnja).

Najboljše ocenjen je odnos do kakovosti (4,05) ter pripadnost organizaciji (3,96). Pri vseh kategorijah se kaže izboljšanje. Nobena izmed kategorij ni ocenjena pod oceno 3. Najnižje sta ocenjeni kategoriji nagrajevanja (3,23) ter razvoj kariere (3,33).

Najvišje izboljšanje se je pokazalo pri kategorijah notranje komuniciranje in informiranje – za 0,41 ocene - ter strokovna usposobljenost in učenje.

Pri zadovoljstvu so zaposleni najbolj zadovoljni z delovnim časom (4,40), s stalnostjo zaposlitve (4,49), najmanjše zadovoljstvo pa se po pričakovanju in enako kot v drugih organizacijah nanaša na plačo (3,15) in na možnost napredovanja (3,31).

Pri primerjalnih vprašanjih je v primerjavi s preteklim letom najbolje ocenjena trditev o uspešnosti poslovodstva – razlika znaša 0,53 ocene ter trditev, da spada naše podjetje v primerjavi z drugimi slovenskimi podjetji med bolj učinkovite – izboljšanje za 0,46 ocene.

Podrobneje si lahko rezultate ogledate v grafih. Rezultati so objavljeni na intranetu. Tisti, ki nimate službenega računalnika, si jih lahko ogledate v Info pudi. Predstavljeni bodo še na displayu v prezivnici.

Obravnavala jih bosta tudi sindikat in svet delavcev, zato ste vabljeni, da poveste svoje mnenje. Rezultati namreč kažejo globalno sliko in mogoče je, da v vseh okoljih niso tako ugodni, zato je prav, da se še naprej poslužujete vseh načinov komuniciranja, da se o tem pogovorite s svojim vodjem, sindikalnim poverjenikom ali vašim predstavnikom v svetu delavcev. Lahko pa tudi oddate svoje mnenje, predlog, pripombo v nabiralnike za vprašanja zaposlenih.

Vprašanja, ki so jih postavili udeleženci raziskave, bomo glede na vsebino združili v skupine in nanje v obliki pogovora z direktorjem in s tehničnim direktorjem tudi odgovorili. Vodstvu smo posredovali tudi vse predloge za varčevanje.

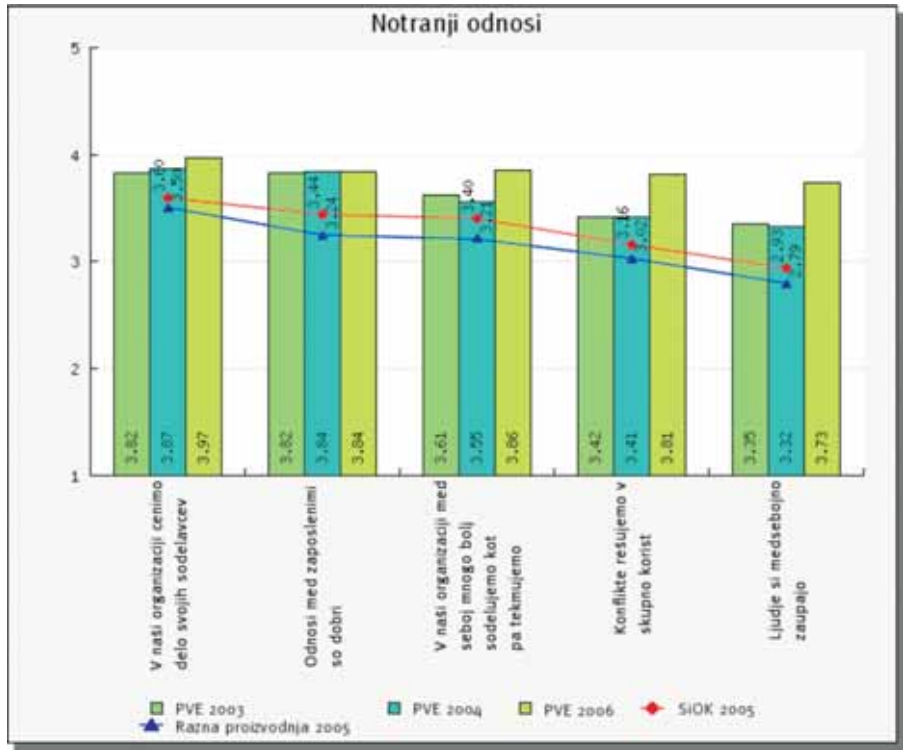

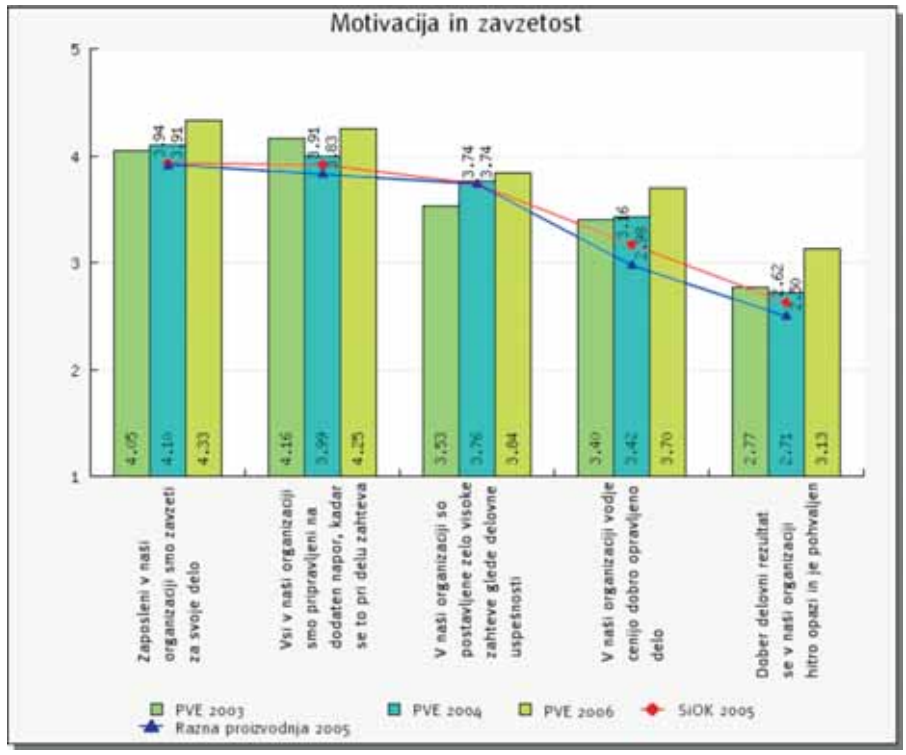

Rezultate raziskave je že obravnaval razširjeni kolegij direktorja in soglašal, da bo treba nadaljevati z začetimi aktivnostmi, da bomo doseženo dobro klimo ohranili tudi v prihodnje. Zelo lahko je namreč porušiti takšno stanje, težko in dolgotrajno pa je izboljševanje. Gre namreč tudi za zaupanje, verodostojnost, odkritost in poštenost. Odnose namreč ustvarjamo ljudje.

Pred nami so pomembne aktivnosti na področju prestrukturiranja, varčevanja, prenove procesov. Tudi teh se bomo morali lotiti z medsebojnim sodelovanjem in zaupanjem, predvsem pa zavedanjem o soodvisnosti vseh procesov in vseh zaposlenih v podjetju.

Božena Steiner, vodja Razvoja kadrov

DOBILI SMO SKRBNIKA ZNANJA

Lani je Premogovnik Velenje postal prvo učeče se podjetje v Sloveniji. Podelitev certifikata USP je bila potrditev dobrega dela na področju upravljanja znanj in zgled dobre prakse.

Tim USP nadaljuje z aktivnostmi pri projektu in v marcu smo se vključili v program usposabljanja za skrbnika znanja. Ta program omogoča udeležencem pridobiti potrebna znanja z različnih strokovnih področij in jih usposobi za strokovno in kvalitetno skrbništvo nad ključnimi znanji organizacije. Program se zaključi z izpitom za pridobitev certifikata usposobljenosti, ki ima status zbornične listine.

Profil skrbnika znanja bomo v podjetje uvedli postopoma. V prvem koraku smo v program vključili področje Razvoj kadrov in pridobili Skrbnika znanja v procesu ravnanja s človeškimi viri. Skrbnica znanja je postala **Natalija Lah**, univ. dipl. sociologinja, vodja projektov izobraževanja v Razvoju kadrov.

Za izbrana ključna področja bo vodstvo podjetja v nadaljevanju imenovalo skrbnike ključnih in strateških znanj - eksperte na določenem področju, ki bodo skrbeli za prenos znanja in razvojnih trendov s svojega strokovnega področja.

Uspešna uporaba obstoječega znanja je osnova za snovanje ključnih temeljnih zmožnosti za prihodnost. Pridobivanje znanj, razvoj znanj in gospodarjenje z njimi postaja strateškega pomena. Zaposleni, ki v podjetju skrbijo in upravljajo z znanjem, morajo imeti širok spekter znanj in sposobnosti. Skrbniki znanja so praviloma strokovnjaki za svoje področje.

Kakšna je vloga skrbnika znanja?

- Analiziranje obstoječega znanja (pregled standardnih, ključnih in strateških znanj),
- načrtovanje pridobivanja potrebnega znanja,
- spremljanje razvoja znanja na trgu,
- skrb za učinkovito shranjevanje in upravljanje obstoječega znanja,
- omogočanje dostopa do obstoječega znanja vsem zaposlenim,

Obiskovalcem smo predstavili tudi komuniciranje v času pridobivanja certifikata Učeče se podjetje.

- organizirano pridobivanje novega znanja iz okolja in prenos znanja na konkretne aktivnosti, projekte v podjetju,
- pretvarjanje ključnih sposobnosti posameznika v ključno sposobnost podjetja,
- procesi standardizacije znanj,
- usklajevanje dejanskih, želenih in potrebnih znanj posameznikov s strategijo podjetja,
- skrb za informiranost in ažurnost podpornega informacijskega sistema - portal znanja,
- spodbujanje pripravljenosti deliti znanje in izkušnje s sodelavci,
- evalviranje programov pridobivanja novega znanja, uporabe in prenosa znanj,
- spremljanje in ažuriranje sistema kompetenc.

Tim USP pa je v maju že poskrbel za prenos znanja in izkušenj svojim kolegom iz BSH Hišni aparati Nazarje, Gorenja, Varstroja in Mladinske knjige, ki jih je zanimalo, kako smo se v Premogovniku lotili uvedbe standara USP S-10.

Ob njihovem obisku 17. maja jim je direktor dr. Evgen Dervarič predstavil razvojni načrt Premogovnika, člani tima USP pa sisteme razvoja kadov, motiviranja, nagrajevanja, izobraževanja in komuniciranja. Poudarek je bil tudi na integraciji standardov kakovosti in standarda USP.

Kolege iz naštetih podjetij so zanimale predvsem naše izkušnje pri zbiranju vse dokumentacije, ki jo zahteva standard USP S 10, težave, ki smo jih pri tem imeli in rešitve, ki smo jih našli zanje. Prav tako jih je zanimalo, kako smo se pripravili na zunanjo presojo ter katerih aktivnosti se bomo lotili v nadaljevanju. Skupna ocena delovnega obiska je bila, da dajejo vsa podjetja, ki pogumno stopijo na pot pridobivanja certifikata učeče se podjetje, velik poudarek vsem vrstam znanja in skrbijo za njihovo nadgrajevanja in širjenje med vse zaposlene. Standard USP jih le »prisili«, da poiščejo vse vire znanj na vseh področjih v podjetju in jih povežejo v celoto, poiščejo povezave z vsemi drugimi sistemi v podjetju ter skrbijo za sistematično nadgradnjo znanj.

Natalija Lah, Diana Janežič

NAŠ STANOVSKI PRAZNIK JE PRAZNIK VELENJA

Uprava Premogovnika Velenje je letošnje leto razglasila za leto varčevanja in različni ukrepi, sprejeti v ta namen, se bodo odrazili tudi v praznovanju stanovskega praznika.

foto Hans

foto Hans

Širok krog prireditev, kot smo ga poznali v prejšnjih letih, je skrčen, kljub temu pa bomo, kot poudarja direktor dr. Evgen Dervarič, praznovali s tistimi tradicionalnimi prireditvami, ki najbolj obeležujejo rudarski praznik, so namenjene širšemu krogu sodelavcev in pritegnejo tudi največ drugih obiskovalcev.

Osrednja prireditev bo **46. Skok čez kožo**. Potekal bo v **soboto, 1. julija, ob 18. uri** na stadionu ob jezeru, pol ure pred tem pa bo s Titovega trga do stadiona krenila na pot parada uniformiranih rudarjev.

Letos naj bi čez kožo skočilo 64 dijakov rudarske, strojne in elektro smeri ter študentov rudarstva in geotehnologije. Častni skok bo opravil **dr. Jože Zagožen**, generalni direktor Holdinga Slovenske elektrarne.

»V okviru osrednje prireditve je letos le ena sprememba. Rudarski piknik smo premestili z območja Škalskega jezera ob Velenjsko jezero oziroma na prireditveni prostor pri restavraciji Jezero, kjer bodo že sicer cel teden prej potekale prireditve ob Noči ob jezeru.

Ta prostor se nam zdi primernejši za velike zabave in prepričan sem, da krajša pot s stadiona do restavracije Jezero ne bo predstavljala za udeležence in gledalce skoka čez kožo večje ovire,« je dejal **dr. Evgen Dervarič**.

Poleg osrednje prireditve bodo v juniju še tri, ki so namenjene zaposlenim.

V petek, **16. junija,** se bodo ob 19. uri v restavraciji Jezero srečali v zadnjem letu **upokojeni sodelavci in sodelavke**, v soboto**, 1. julija**, ob 10. uri bo v veliki dvorani hotela Paka tradicionalna podelitev spominskih daril in priznanj **jubilantom za 20 let dela** v podjetju in **jamskim reševalcem jubilantom**, konec junija pa bosta tudi slovesnosti za sodelavce in sodelavke, ki letos beležijo 10, 20, 25 ali 30 let dela.

Letošnja novost v programu praznovanja dneva rudarjev je še ta, da bomo tradicionalno srečanje s poslovnimi partnerji, ki smo ga do sedaj imeli v drugi polovici septembra in ga organizira Društvo inženirjev in tehnikov, izpeljali v nedeljo, 2. julija, s teniškim turnirjem.

Priprave na letošnje praznovanje že potekajo in po oceni letošnjega predsednika odbora za pripravo praznovanja Pavleta Skornška vse teče po načrtih.

V tem času nastajajo gesla mladih skakalcev čez kožo, vodja parade Marjan Lampret s sodelavci pripravlja ceremonial skoka, v katerem vsako leto poskrbi za drobna presenečenja in humorne vložke, ki so posebej atraktivni za gledalce.

Dr. Dervarič vabi: »Do letošnje osrednje prireditve nas loči še mesec, vendar že sedaj vabim vse aktivne in upokojene sodelavce, ki imajo rudarsko uniformo, da se nam pridružijo v paradi, ki je simbol Velenja in naredi svečan uvod v skok čez kožo.

Vse druge sodelavke in sodelavce ter upokojence z njihovimi družinskimi člani pa vabim na rudarski piknik ob restavraciji Jezero, kjer bomo lakoto lahko potešili z golažem, podjetje Gost pa bo poskrbelo, da ne bomo lačni, žejni in da se bomo lahko prijetno družili.«

Diana Janežič

RUDAR

POL STOLETJA TE ŠOŠTANJ

16. maja leta 1956 okoli 18. ure so v Šoštanju sinhronizirali delovanje prvega bloka nove termoelektrarne. Ta blok je do danes opravil 300.000 obratovalnih ur.

Petdeseto obletnico so v Termoelektrarni Šoštanj praznovali 16. maja v krogu sedanjih in nekdanjih vodilnih sodelavcev ter predstavnikov slovenskega elektrogospodarstva, obeležili pa z izdajo publikacije »Petdeset let luči za Slovenijo«, ki sta jo napisala mag. Emil Šterbenk iz ERICa in Mojca Ževart iz MO Velenje.

Ob praznovanju so poudarili tudi svojo vpetost v domače okolje in jo podkrepili z donacijo treh milijonov tolarjev Bolnišnici Topolšica za nakup CT aparata in prav takega zneska občini Šoštanj za postavitev spominskega parka pred Osnovno šolo Šoštanj.

V Šaleški dolini pridobivamo električno energijo iz premoga že več kot 100 let. Na začetku prejšnjega stoletja smo v sklopu velenjskega premogovnika postavili majhno industrijsko elektrarno. Konec dvajsetih let je bila zgrajena mnogo večja, ki je bila v tistem času pomemben vir električne energije. Po 2. svetovni vojni se je v novi Jugoslaviji začel silovit industrijski razvoj in potrebne je bilo vedno več električne energije, tako da stara velenjska elektrarna s 7,3 MW moči še zdaleč ni več zadoščala.

V Šoštanju so tako zgradili prva dva bloka nove termoelektrarne, ki je začela oddajati elektriko v omrežje maja 1956. Zaradi (že) takrat velikih potreb po električni energiji so zmogljivosti elektrarne povečevali do druge polovice 70. let, ko je TEŠ dosegla moč 755 MW.

Posledica intenzivne proizvodnje v termoelektrarni pa je bilo močno onesnaženje okolja, ki je svoj vrh doseglo sredi 80. let, čemur je sledilo obdobje ekološke sanacije. Onesnaževanje termoelektrarne so do konca 20. stoletja precej zmanjšali, okoljske pritiske pa zmanjšujejo še sedaj.

Danes je TEŠ, ki proizvede povprečno tretjino energije v državi, v kriznih obdobjih pa pokriva tudi polovico porabe v Sloveniji, na pragu posodobitve

foto Hans

in novega razvojnega cikla. Kljub zglednemu vzdrževanju posameznih elektrarniških enot so namreč te po tolikšnem času zastarele. Tako bi bilo iz premoga, pokurjenega v TEŠ, z novimi napravami moč pridobiti kar tretjino več električne energije.

Za povprečno letno proizvodnjo, ki se giblje med 3,8 in 4,2 milijardami kWh električne energije ter 0,4 milijarde kWh toplotne energije, porabijo v TEŠ okoli 4 milijone ton premoga. V petdesetih letih delovanja je tako termoelektrarna proizvedla 126.000 GWh električne energije. Ta količina bi, za primerjavo, zadoščala za 10-letno oskrbo Slovenije. Za omenjeno količino proizvedene električne energije pa so porabili 138,6 megatone velenjskega lignita. Danes ima TEŠ zaposlenih 550, ki so lani proizvedli 3.640 GWh električne energije, kar je bilo 30,3 odstotka vse proizvedene energije v državi.

Kot v novo izdani publikaciji TEŠ razmišlja direktor družbe dr. Uroš Rotnik, Sloveniji primanjkuje približno 800 MW električne moči. Z modernizacijo elektrarne bi njena moč presegla 1.000 MW, tako da bi v Sloveniji manjkalo še okoli 500 MW. Z letno proizvodnjo 5.000 MWh bi v (obnovljeni) elektrarni poraba goriva, emisije in potreba po vodi ostale praktično nespremenjene. Naložbe v posodobitev so, po Rotnikovem mnenju, nujne in smiselne.

Kot nadalje razmišlja v knjigi, je nujna dogradnja dveh plinskih turbin na bloku 5, s čimer bodo dosegli 38-odstotno izkoriščenost. Drugi vidik pa je dopolnitev osnovnega energenta, premoga, s plinom.

Gradbena dela bodo začeli v letu 2007 in jih zaključili v letu 2008. Inštalirana moč bloka je trenutno 345 MW, po modernizaciji pa bo 429 MW. Zaradi sedanjega slabega izkoristka elektrarne je potrebna tudi gradnja bloka 6, ki pa ne bo končana pred letom 2011. Z gradnjo naj bi pričeli dve leti po potrditvi investicijskega programa. Gradnja z zagonskimi preizkusi bo zahtevala še nadaljnji dve leti. Skupaj s toplotno postajo bo inštalirana moč bloka med 530 in 600 MW, moč na pragu pa med 460 in 550 MW.

www.energetika.net

BODIMO KORISTNI!

S tem geslom svoje sodelavce v HTZ IP k sodelovanju vabi vodja inovacijske dejavnosti Robert Krenker. Kot kažejo rezultati leta 2005, so njegova prizadevanja padla na plodna tla.

21. aprila so sodelavci v HTZ IP v Zeleni dvorani razglasili svoje najboljše inovatorje za leto 2005. Komisija, ki so jo sestavljali Alojz Bezjak, predstavnik rudarskih programov, mag. Marijan Lipičnik, predstavnik razvojnega področja, Marija Zabukovnik, predstavnica profitnega centra, in Robert Krenker, vodja inovacijske dejavnosti, je prvo nagrado, prenosni računalnik, za 16 prijavljenih in uvedenih inovacij prisodila **Jožetu Spitalu iz Robinoxa**.

Drugo nagrado, vikend paket v Čateških toplicah, je za svojih 9 prijavljenih in 7 uvedenih inovacij prejel **Matija Točaj iz Strojnega remonta**.

Vikend paket v hotelu Barbara v Fiesi pa je bila tretja nagrada, ki jo je za 24 prijavljenih in 5 uvedenih inovacij prejel **Robert Podpečan iz Prostudia**.

Robert Krenker je uvodoma podal presek stanja na inovacijskem področju v HTZ IP in povedal, da so od leta 2004, ko so se v HTZ IP sistematično lotili dela na tem področju, naredili velik korak naprej. To potrjujeta tudi dve bronasti priznanji, ki so ju prejeli inovatorji HTZ IP na letošnjem občinskem razpisu za najboljše inovacije.

O napredku govorijo tudi številke. V letu 2004 so imeli v HTZ le 34 prijavljenih inovacij, leto kasneje 258, kar je za 600 odstotkov več. Med njimi so jih 203 ocenili kot koristne, do sedaj pa so jih uvedli že 84.

Uspešnost inovacijske dejavnosti ocenjujejo s tremi kazalniki, in sicer s številom prijavljenih inovacij, številom inovatorjev ter z višino gospodarskega prihranka. Za lani so načrtovali več prijavljenih inovacij, kot jih je dejansko bilo, zato pa je bilo število inovatorjev dvakrat višje, kot so pričakovali, gospodarskega prihranka pa je bilo namesto načrtovanih 75 milijonov skoraj 100 milijonov tolarjev. Največ gospodarskega prihranka, več kot 50 milijonov SIT, sta prinesli dve inovaciji, ena v SIPO in ena v razvoju.

V HTZ pa z vsemi temi dobrimi rezultati še niso zadovoljni in želijo inovacijsko dejavnost še okrepiti. Zato so zastavili novi akciji. Do konca junija zbirajo nove pobude za razvojne projekte, ki jih lahko da nadzorno-tehnično osebje, ter drobne izboljšave na delovnih mestih, k čemur so vabljeni vsi zaposleni.

Kako na inovacijsko dejavnost gleda vodstvo HTZ IP, je na podelitvi nagrad povedal pomočnik direktorja **Janko Lukner**. Poudaril je, da so inovacije prihodnost podjetja in inovatorji konkurenčna prednost podjetij in celotne družbe. »Večjo dodano vrednost imajo podjetja, ki so sposobna inovirati na vseh področjih. Tako se moramo inovacijske dejavnosti lotevati tudi v HTZ, poleg tega pa še posebej povečati produktivnost pri programih za Premogovnik Velenje in razvijati programe za rast in razvoj podjetja,« je dejal Lukner.

Inovatorstvo imaš v krvi!

Jože Spital - PC Robinox

Naj-inovator leta **Jože Spital** je bil prenosnega računalnika zelo vesel, čeprav se z njim še ni spoprijateljil in sta ga bila za zdaj najbolj vesela sin in hči. Veselje mu je nekoliko pokvaril le podatek, da bo moral za nagrado plačati skoraj 50 odstotkov davka od njene vrednosti. »Verjamem, da bi marsikateri inovator odklonil takšno nagrado in tudi meni se za malo zdi, pri čem služi naša država,« je dejal za uvod. Poudaril je, da so denar in praktične nagrade zagotovo motivatorji, a to, da si inovator, je v človeku ali pa ni.

Spital: »Kdor ima to žilico v sebi, bo vedno iskal nove načine dela. Meni že od nekdaj ni bilo zanimivo vedno delati tako, kot sem se nekoč naučil ali mi je nekdo pokazal, temveč skušam svoje delo izboljšati, si ga olajšati. S tem pomagam tudi svojim sodelavcem in podjetju kot celoti.

Moje delo je zanimivo, razgibano in ga rad opravljam. Vedno delam kaj novega, zato je veliko priložnosti za nove ideje, nove načine dela, izboljšave. Zame je nagrada že to, da sem našel nov izziv ter kakšno stvar, način dela izboljšal, pocenil, naredil bolj kakovostno. Delo, ki ni ustvarjalno, pri katerem mi ni treba razmišljati, je zame dolgočasno in me ubija.

V našem profitnem centru inovacije podpiramo, vodja Robi Jamnikar nas spodbuja. Mene je prav on spodbudil, da sem svoje ideje začel prijavljati, kajti navadno sem nekaj novega »pogruntal« in začel uporabljati, ne da bi pomislil na to kot na inovacijo. Poleg tega bolj ko se inovatorji izpostavimo, več sodelavcev lahko potegnemo za seboj, jih navdušimo, da vsi začnejo razmišljati drugače.«

Jože Spital je strojni ključavničar. Ima 25 let delovne dobe, delati pa je začel v ESO in bil v njem, vse dokler ni šlo podjetje v stečaj. Nato je bil leto dni brezposeln, potem pa se je po spletu srečnih naključij, kot pravi, zaposlil v Premogovniku Velenje.

Sedaj je sodelavec v šestčlanskem kolektivu profitnega centra Robinox, ki izdeluje izdelke iz nerjavečega jekla. Dobra delovna ekipa so, njihov proizvodni program je tržno zanimiv, dela je dovolj. Tudi zato so se sodelavci ob prestrukturiranju v samostojno podjetje odločili za

lastninjenje, vendar so predlagali nekoliko drugačne pogoje kot lastnik, zato status podjetja še ni dorečen.
Jože tudi glede prihodnosti podjetja razmišlja inovativno. Da bi bilo še uspešnejše, ga bo treba kadrovsko okrepiti, in to z mladimi, usposobljenimi delavci, ki morajo poleg tega priti v podjetje pravočasno, da se do nadomestitve odhajajočih sodelavcev praktično uvedejo v delo.
Spital: »Imam tudi izpit za mentorja in prav vesel sem vajencev, ki pridejo k nam na praktično delo. Večina med njimi je zelo dobrih, pripravljenih delati, naloge izpolnijo kvalitetno, časovno ustrezno. Če bi lahko koga zaposlili in če bi jaz imel kaj besede pri tem, bi kakšnega od teh vajencev kar zaposlil.«
Tudi nagrajevanje bi po njegovem moralo odražati prispevek in odgovornost vsakega posameznika za opravljeno delo. »Tako tistim, ki bi dobili večjo plačo za boljše, kakovostnejše delo, kot tistim, ki bi dobili manjšo plačo za ponavljajoče napake, neopravljeno delo, pa bi tudi morali povedati, zakaj. Le tako delavec čuti, da je bil za dobro delo nagrajen in da napak ne sme ponavljati,« razmišlja Jože.

Diana Janežič

vse foto Hans

Matija Točaj – PC ESR

»Za prijavo inovacij sem se odločil iz več razlogov, in sicer sem preprosto želel pomagati z majhnim deležem za čim hitrejši razvoj podjetja, malo pa tudi zaradi denarja, ki ga prejmeš ob prijavi. Pri mojem delu sta me spodbujala Vlado Sredenšek in Robert Krenker. Menim, da lahko podjetje na takšen način preraste v konkurenčno podjetje oziroma podjetje, ki nam bo v čast in ponos.
Za še uspešnejšo inovacijsko dejavnost je treba motivirati vse zaposlene in jih za uspešne dosežke in inovacije tudi ustrezno nagraditi.
Občutki ob prejetju nagrade so bili lepi, kajti lepo je prejeti nekaj, kar si s svojim delom prislužiš in narediš korak naprej. Z nagrado sem resnično zadovoljen. Tudi v prihodnje se bom vključeval v inovacijsko dejavnost po svojih najboljših močeh.«

Robi Podpečan – PC Prostudio

»V podjetju Prostudio smo zaposleni že nekaj časa želeli uvesti določene novosti v obliki inovacij. Na podlagi stimulacij in prilagoditve ter izboljšanja razmer za delo pa je v letu 2005 prišel pravi trenutek za uresničitev le-teh!
Glede uspešnejše inovacijske dejavnosti sem mnenja, da je še mnogo preveč naših delavcev mnenja, da je delo, ki ga opravljajo samoumevno, da bo vedno funkcioniralo, da ne morejo biti premeščeni na drugo delovno mesto ter da ne morejo izgubiti zaposlitve. Mislim, da se z inovacijami in izboljšavami lahko samo pridobi v smislu, da ljudje v službo prihajamo z veseljem, s tem pa se povečuje naša produktivnost. Res vsi delamo zaradi denarja, ampak ta ne sme biti edini smisel inovacij, lahko pa močno pripomore.
Občutki ob prejetju nagrade so enkratni, saj veš, da je poplačan ves trud, ki si ga vložil, poleg tega pa si med redkimi izbranci, ki so to nagrado prejeli. Nagrada je prava! Neskromno pa je trditi, da ne bi mogla biti še boljša. Upam, da bo naslednje leto konkurenca še večja in se bo vsak inovator moral še bolj potruditi za osvojitev ene izmed prvih treh nagrad.
Tudi v letu 2006 se bom po svojih najboljših močeh vključeval v inovacijsko dejavnost.«

PREDSTAVLJAMO VAM DVE NOVI AKCIJI ZA LETO 2006

1. POBUDE ZA RAZVOJNE PROJEKTE
Namenjena je predvsem strokovno tehničnemu osebju, vendar lahko svoje predloge prijavijo vsi zaposleni.
Cilja akcije sta:
- doseči profesionalno inovacijo,
- pridobiti vsaj en uspešen razvojni projekt.
Predloge prijavite na predpisnem obrazcu in jih predate Robertu Krenkerju - vodju inovacijske dejavnosti HTZ. Rok za prijave je 28. 7. 2006.
Vse prijave bodo nagrajene po veljavnem pravilniku o inovacijski dejavnosti.

2. DROBNE IZBOLJŠAVE NA VAŠEM DELOVNEM MESTU
Namenjena je vsem zaposlenim.
Cilji akcije so:
- ustvariti GP v višini 5 mio SIT,
- preseči lansko število prijav za 10%,
- doseči množično ustvarjalnost.
Predloge prijavite na predpisanem obrazcu in jih predate svojemu vodju. Rok za prijave je 28. 7. 2006.
Vse prijave bodo nagrajene po veljavnem pravilniku o inovacijski dejavnosti.

Dobrih idej ne sme "odpihniti veter"!

V CELOTI IZPOLNJUJEJO STROGE ZAHTEVE KUPCEV

Profitni center SIPO velja za enega najbolj uspešnih v HTZ IP. Tako kažejo poslovni rezultati, ki jih dosegajo na zahtevnih tujih trgih.

»Naša ekonomska uspešnost se potrjuje na evropskem trgu in pomeni, da smo lahko ob cenah, ki vladajo na tem trgu, z našo delovno silo in našimi stroški tako optimirali svojo proizvodnjo, da je rentabilna. O veliki donosnosti ne moremo govoriti, je pa ustrezna donosnost za našo branžo,« je uvodoma povedal **Matej Zaluberšek**, vodja profitnega centra SIPO.

Glavni poslovni partnerji in ključni kupci izdelkov tega profitnega centra so trije: Premogovnik Velenje, nemški DBT in angleški JOY, ki sta največja svetovna proizvajalca jeklenega podporja. Naročila vseh treh obravnavajo enako in jih kakovostno izvedejo, kar kaže na stabilnost podjetja in njegovega poslovnega procesa.

Odstotek poslov za Premogovnik Velenje je bil v prvih treh mesecih letos 25, v prihodnjih mesecih pa bo padel na 10 do 15 odstotkov. Glavnino del za Premogovnik predstavljajo rezervni deli za rudarsko opremo. Lani je bilo teh del veliko zaradi velikega investicijskega ciklusa v odkopno opremo, letos bo tega manj.

Na drugi strani pa bodo letos veliko dela opravili za DBT in JOY. Zaluberšek: »Za JOY smo dobavitelji enojnih in dvojnih vezi, to je delov podporja, nato tesnilnih stranic in kabelskih vodil. Iz DBT pa imamo večje naročilo tesnilnih stranic za podporje in v prvi polovici leta jih bomo morali izdelati okoli 2.000. To z drugimi besedami pomeni, da na teden pošljemo dva tovornjaka izdelkov v Nemčijo in enega v Veliko Britanijo.

Dobave morajo biti »just in time«, torej na točno določen dan, ker izdelujemo sestavne dele podporja, ki ga v DBT oziroma JOY montirajo na montažni liniji, ta pa ne sme obstati.

Matej Zaluberšek je zadovoljen, da vodi motivirane in usposobljene sodelavce.

Proces nabave materiala in dobave izdelkov je do skrajnosti optimiran in DBT že posluje po načelih avtomobilske industrije. Pri tej proizvodnji ne gre več za vprašanje kakovosti, kajti brez nje sploh ne moremo začeti poslovati. V SIPO nismo imeli letos še nobene reklamacije in vse izdelke smo dobavili v roku. Pri JOY-u smo pri ocenjevanju dobaviteljev po kakovosti in spoštovanju dobavnega roka njihov drugi najboljši dobavitelj na področju zvarjencev,« je zadovoljen Zaluberšek.

V SIPO nimajo pri izpolnjevanju naročil in vseh zahtev kupca nobenih težav. Njihov delovni proces je skrbno načrtovan in voden. Delo načrtujejo štiri mesece vnaprej. Delo poteka v treh izmenah in pravzaprav edino težavo predstavljajo neustrezni prostori. Ti so premajhni, zato nekaterih delovnih procesov nimajo avtomatiziranih, prav tako ne morejo optimirati materialnega toka v proizvodnji. »Če bi lahko izboljšali prostorske razmere, bi bila produktivnost večja, prav tako tudi rentabilnost podjetja,« je kritičen Zaluberšek.

Poleg teh del sodelujejo tudi z Indelo, slovenskim podjetjem za inženiring, ki se ukvarja z dvigalno tehniko. Zanjo so izdelali 15 kosov konzolnih dvigal za avtomobilsko industrijo v Belorusiji.

Z vsemi temi posli so povsem zapolnili svoje proizvodne zmogljivosti. Ob sedanji zaposlenosti in prostorski stiski drugih kupcev ne morejo iskati.

V SIPO je redno zaposlenih 33 delavcev, 25 pa imajo najetih. Njihova izobrazbena struktura je ustrezna, kar zahteva tudi delovanje v skladu z različnimi certifikati. »Za vse proizvodne procese in proces kontrole proizvodnje moramo zagotavljati sledljivost dokumentacije, to je od vhodnih surovin do delovnih in drugih strojev, dokazati moramo, da imamo atestirane varilce, zagotoviti moramo varjenje z ustreznim dodajnim materialom, atestirana mora biti varilna žica...

Voditi moramo zapise kontrole izdelkov in določen odstotek jih moramo pregledati. Za prvih pet izdelkov vsake serije moramo opraviti ultrazvok materiala. Ko uvajamo novi izdelek, moramo imeti stoodstotno kontrolo določenega števila izdelkov. Da lahko izpolnjujemo te stroge zahteve, moramo imeti, seveda, zaposlene ustrezno strokovno podkovane in motivirane delavce.

S svojimi sodelavci sem zelo zadovoljen. To so delavci, ki poznajo zadeve, znajo in tudi hočejo opravljati svoj posel. Takšni sodelavci so naša konkurenčna prednost,« je sklenil Matej Zaluberšek.

Diana Janežič

KADROVSKA STRUKTURA JE NEUGODNA

Člani sveta delavcev in IO sindikata HTZ IP so se 17. maja na svoji redni seji med drugim seznanili s poslovanjem družbe v letu 2005 in prvih treh letošnjih mesecih.

Z obema poročiloma jih je seznanil direktor HTZ IP dr. Vladimir Malenković. V podjetju so lani ustvarili dobrih 7 milijard prihodkov in skupaj z odstopljenimi sredstvi pokrili izgubo ter tako ustvarili skromen, a pomemben pozitivni rezultat. Ta znaša res le pol milijona SIT, a je to boljši rezultat, kot je bilo mogoče predvidevati glede na trende sredi leta. 72 odstotkov poslov so opravili s Premogovnikom Velenje.

Odhodki so rasli počasneje kot prihodki. Predvsem so dobro obvladovali stroške materiala in amortizacijo, stroški dela pa so za 2 odstotka presegli načrtovane in stroški storitev skoraj za 20 odstotkov. »V HTZ nimamo ustreznih kadrov za opravljanje vseh potrebnih storitev, predvsem za posle, pridobljene na zunanjem trgu, zato moramo za nekatere storitve najemati tuje izvajalce. To pa ni poceni,« je strošek storitev komentiral dr. Malenković.

Poudaril je tudi, da ima HTZ velik odstotek fiksnih stroškov, in sicer kar 73 odstotkov.

Posamezne divizije so bile različno (ne)uspešne. Eksterni programi so skupno za 7 odstotkov presegli plan za leto 2005, pri tem je bil najuspešnejši Robinox s kar 181 odstotkov večjimi prihodki od načrtovanih, SIPO je načrte presegel za 20 odstotkov, pod planom pa sta poslovala ESTO (7 odstotkov) in Prostudio (19 odstotkov). Rudarski programi so za dober odstotek presegli plan, center za izobraževanje in usposabljanje pa za 28 odstotkov.

V HTZ IP je bilo konec leta 2005 971 zaposlenih, kar je bilo 5 manj, kot so načrtovali. Delež invalidov med njimi je bil 48,82-odstoten. V zvezi s kadri je direktor poudaril, da podjetju že povzročata težave dejstvi, da je povprečna starost 44 let ter da narašča delež starejših od 45 let, pri načrtovanju razvoja podjetja pa bo treba upoštevati še nekaj številk: polovica delavcev se bo upokojila v prihodnjih 10 letih, 170 delavcev je starejših od 50 let, le 7 delavcev je v starosti med 20 in 24 let.

Udeležencem seje je poročila predstavil direktor dr. Malenković.

Dr. Malenković pa je opozoril še na predvidene spremembe, ki izhajajo iz statusa invalidskega podjetja: »Invalidska podjetja so v nevarnosti, da jim bo država začela podeljevati odstopljena sredstva glede na število invalidov in ne več glede na število vseh zaposlenih ali pa bo potrebni delež invalidov dvignila na 50 odstotkov (sedaj 40).

Na drugi strani vidi naše podjetje priložnost v kvotnem sistemu, s katerim naj bi letos dobili 50 milijonov SIT.«

Ob vsem tem pa je direktor poudaril tudi pozitivne podatke o bolniškem staležu v letu 2005, saj je bil lani dosežen 6,69-odstotni delež (3,89 % do 30 dni in 2,80 % nad 30 dni), kar je za delovno intenzivno in invalidsko podjetje dober rezultat. V Robinoxu celo leto nihče ni bil v bolniškem staležu, najvišji odstotek, 24,44 odstotka, pa so zabeležili v centru za izobraževanje in usposabljanje.

»Aprila letos je bil bolniški stalež še boljši – le 5,71 odstotni, kar kaže na visoko zavest zaposlenih in ponosen sem na to,« je še dejal direktor.

V prvih treh mesecih leta 2006 je HTZ IP pridobil za 2 odstotka manj prihodkov, kot je načrtoval, imel pa je tudi za 3,4 odstotka manj odhodkov od načrtovanih. Za 43 odstotkov v primerjavi z enakim obdobjem lani je povečal prihodke pri zunanji realizaciji. Izkazuje dobrih 85 milijonov SIT izgube, kar je nekaj manj, kot so načrtovali za to obdobje.

V razpravi so člani sveta delavcev in IO sindikata med drugim opozarjali na neugodno starostno strukturo zaposlenih, zanimale so jih investicije v opremo v posameznih profitnih centrih ter nove informacije v zvezi s privatizacijo treh profitnih centrov. Glede slednjega je direktor povedal, da so bile načrtovane aktivnosti izpeljane v dogovorjenih rokih, sedaj pa je treba počakati do 1. junija, ko se bo s predlogi privatizacije seznanil nadzorni svet Premogovnika Velenje in odločil o nadaljnjih potezah.

Diana Janežič

SPODBUJALI IN URESNIČEVALI BODO PODJETNIŠKE IDEJE

Razvojni načrt Premogovnika Velenje predvideva v prihodnjih letih tudi oblikovanje okoli 500 novih delovnih mest. Prvi korak k uresničitvi te ideje je tudi ustanovitev novega podjetja.

PV Invest je bil ustanovljen 12. aprila letos, v začetku maja pa je vanj prešlo 20 sodelavcev iz različnih služb Premogovnika Velenje. Za njegovega direktorja je bil imenovan Drago Potočnik, univ. dipl. inž. rudarstva. Zaradi znanja in bogatih izkušenj svojih sodelavcev in sebe se za prihodnost podjetja ne boji.

Rudar: »S kakšnim namenom je Premogovnik Velenje ustanovil PV Invest in kakšno je njegovo poslanstvo?«

Potočnik: »Krčenje obsega osnovne dejavnosti Premogovnika Velenje zahteva razvojno prestrukturiranje matične družbe, ki poteka že vrsto let. Do sedaj za to prestrukturiranje ni bil zagotovljen trajen in sistematičen vir financiranja, ki bi bil usmerjen v spodbujanje in uresničevanje razvojnih in podjetniških idej.

Da bi vse našteto zaživelo, je Premogovnik Velenje ustanovil novo podjetje PV Invest. Premogovnik ima v lasti večje število stanovanj, garaž in poslovnih prostorov, ki predstavljajo poslovno nepotrebno premoženje, z namenjanjem prostega denarnega toka od najema nepremičnin in od njihove prodaje pa bo mogoče v prihodnjih letih zagotoviti pomemben delež denarja za prestrukturiranje in spodbujanje podjetniških idej.«

Rudar: »Katera so vaša poslovna in delovna področja?«

Potočnik: »Novo poslovno področje je naložbeno-nepremičninska dejavnost, ki jo še oblikujemo. Zajema dva programa. Prvi je program nepremičnine, pri katerem gre za oddajo in prodajo stanovanj, poslovnih prostorov in garaž. Drugi program so naložbe, kjer gre za sofinanciranje in uresničevanje podjetniških idej in rasti podjetij.

Drugo poslovno področje pa zajemajo že utečene dejavnosti, ki smo jih izvajali v Premogovniku Velenje in zajema urejanje pridobivalnega prostora, investicijski inženiring ter geodetske in jamomerske storitve.«

Rudar: »Pomeni to, da bodo storitve iz drugega dela vaše dejavnosti potekale kot do sedaj v sklopu Premogovnika Velenje?«

Potočnik: »Tako je, te dejavnosti se bodo odslej odvijale v novem podjetju, a enako kot so se do sedaj. Za naše stalne stranke ne bo nobenih sprememb. Inženiring opravljanja storitev smo prenesli, z izločitvijo služb, v novo podjetje. Tudi tehnologija izvajanja inženiringa bo potekala po že uveljavljenem znanju, saj ga namesto služb Premogovnika Velenje opravlja nova družba s preizkušenimi zaposlenimi.«

Rudar: »Ukvarjate se s prometom s stanovanji, garažami, kar smo do sedaj povezovali s podjetjem Habit. Kako sodelujete z njim in na koga se lahko najemniki stanovanj sedaj obrnejo, če želijo stanovanje kupiti, zamenjati?«

Potočnik: »Že v preteklosti je Habit imel pogodbene odnose s Premogovnikom Velenje in ta partnerski odnos ostaja, le lastništvo stvarnega premoženje je preneseno v PV Invest. Najemniki stanovanj svoj odnos z lastnikom v zvezi s stanovanji še naprej urejajo enako, tako, kot če bi bil lastnik nespremenjen. Zgolj sprememba lastništva (prenos premoženja) nima vpliva na pravice najemojemalca. Vse, kar so urejali v Habitu do sedaj, urejajo po utečenih poteh še naprej.«

Drago Potočnik je prepričan v dobre temelje za uspešnost novega podjetja.

Rudar: »Podjetje je novo, a večina njegove dejavnosti je utečene. Kaj sedaj počnete, kako začenjate delati na novem poslovnem področju?«

Potočnik: »Kot ste dejali, utečene dejavnosti potekajo nemoteno naprej. V prihodnje si bomo prizadevali čim več poslov opraviti tudi na trgu, ne le za Premogovnik Velenje.

Naložbeno-nepremičninski del podjetja šele postavljamo, in tega se lotevamo z vso resnostjo, pazljivostjo in odgovornostjo. Uresničevanje celotne poslovne vizije novega podjetja je povezano prav s tem delom dejavnosti in predstavlja tesno povezavo z vsemi institucijami, podjetji, lokalno skupnostjo, ki načrtujejo in uresničujejo razvoj Šaleške doline. Zato je eden temeljnih pogojev za uresni-

čitev našega poslanstva, da se začnemo z njimi tesno povezovati, sodelovati.
Načrtujemo, da bo stvarno premoženje, katerega preoblikovanje predstavlja glavni vir za uresničevanje našega poslanstva, v PV Invest preneseno do 1. julija. Stremeli bomo k temu, da bi se premoženjska struktura postopoma spreminjala tako, da se bo zmanjševal delež dolgoročnih materialnih naložb, povečeval pa delež dolgoročnih finančnih naložb. Ta delež naj bi v večini predstavljal naložbe v lastniške deleže v podjetjih.
Celotni denarni tok bo namenjen spodbujanju idej in njihovemu uresničevanju pri razvoju podjetij, zlasti v začetni fazi, to je pri ustanovitvi novega podjetja, ter v kasnejših fazah, ko že delujoče podjetje potrebuje kapital za financiranje nadaljnje rasti. S sofinanciranjem bomo v prvi vrsti podpirali ideje in podjetnike v sklopu poslovnega sistema, pa tudi širše.
V ta namen bomo izvajali razpise, natečaje, organizirali in sodelovali bomo pri promocijah podjetništva in regije, oblikovali ustrezne kriterije in mehanizme za izbor dejansko perspektivnih idej in vzpostavili sisteme za njihovo spremljanje in pomoč podjetnikom, vzpostavili tesna strateška partnerstva z drugimi investitorji in financerji podjetniških idej. Za določanje naložbene politike podjetja in odločanje o financiranju bo oblikovan poseben organ.«

Rudar: »V Premogovniku Velenje si že leta prizadevamo za več podjetniških idej, največkrat pa se je kot velik problem pokazalo pomanjkanje denarja. Zato je vaše podjetje v tem smislu zelo dobrodošlo!«

Potočnik: »V Šaleški dolini stanje v ponudbi delovnih mest, predvsem za mlade, izobražene kadre, ni rožnato. Mnogi slej ko prej ostanejo v kraju študija. Brez razvojnega pristopa bomo v Šaleški dolini še naprej izgubljali delovna mesta in ostajali brez mladih, izobraženih ljudi. To je neperspektivno. Temeljne vrednote našega podjetja – inovativnost, razvojno naravnanost, podjetniško miselnost - bomo spodbujali na vse načine, zato da bi ustvarjali nova delovna mesta.«

Rudar: »PV Invest je v 100-odstotni lasti Premogovnika Velenje?«

Potočnik: »Da, odločitev ustanovitelja je 100-odstotno lastništvo. 9. maja je bila konstitutivna seja novega nadzornega sveta PV Invest. Njegov predsednik je dr. Evgen Dervarič, namestnica je Irena Stare, predstavnik delavcev je Matjaž Vertačnik.«

V nekdanji upravni zgradbi premogovnika je našlo svoje nove poslovne prostore podjetje PV Invest.

Rudar: »Ustanovitev novega podjetja je pomenila tudi njegovo koncentracijo na eni lokaciji in novo organiziranost. Kje vas lahko najdemo in kakšna je organizacijska struktura podjetja?«

Potočnik: »Novo podjetje ima sedež na Koroški cesti 62 B, to so prostori na Starem jašku, kjer domujeta tudi ERICo in Muzej premogovništva Slovenije. Za tiste, ki bolj poznajo to območje, naj dodam, da smo v stavbi, kjer je bila nekdaj uprava premogovnika, kasneje pa študijski oddelek.
Zadnja leta ti prostori niso imeli prave namembnosti in so tudi počasi propadali. Zato smo jih morali najprej temeljito obnoviti – tako v smislu infrastrukture kot opreme.
V vodstvu podjetja smo trije, poleg mene sta to še moja pomočnica Marjana Zagode, ki je zadolžena za finančno področje, ter Srečko Gračner, ki pokriva splošno-kadrovsko področje. Vsi trije pokrivamo tudi novo poslovno področje, to je naložbeno-nepremičninsko dejavnost.
Tri že utečena delovna področja ostajajo organizirana na enak način kot v okviru Premogovnika Velenje. Vodja programa urejanje pridobivalnega prostora je Tina Čoklc, vodja programa investicijskega inženiringa Matija Rovšnik in vodja programa jamomerstvo in geodezija Matjaž Vertačnik.«

Rudar: »Kakšno je delovno vzdušje v novem podjetju?«

Potočnik: »Prestavitev kateregakoli zaposlenega iz enega dela poslovnega sistema v drugega je vedno zahtevna naloga, saj sta preselitev in sprememba delovnega mesta nasploh med bolj stresnimi dogodki v življenju. V času od ideje, predstavljene na zadnji strateški konferenci, do snovanja načrtov za novo podjetje so bili mnogi zelo skeptični, kakšno bo, kako bo zaživelo in delovalo.
Koncept podjetja, njegovo vizijo in poslanstvo smo sodelavci oblikovali skupaj. Sprejeli smo jo za svojo in verjamemo, da je njena uresničitev realna. Moji sedanji sodelavci so priznani strokovnjaki na svojih področjih in prepričan sem, da se z njimi da naše načrtovane naloge realizirali.
Med seboj se poznamo, sodelovali smo na vseh nivojih, pri različnih projektih. Tudi zato komuniciranje in delovno sodelovanje med nami nista problem. Prepričan sem, da bomo zastavljene cilje dosegli in strategijo poslovnega sistema Premogovnik Velenje uresničili ter postali eden najpomembnejših dejavnikov razvoja doline in ključni povezovalec vseh, ki lahko pomembno prispevajo k razvoju.«

Diana Janežič

Na podlagi 2. odst. 25. člena Zakona o varstvu osebnih podatkov (Ur. l. RS št. 86/04) izdaja direktor Premogovnika Velenje, d.d.

P R A V I L N I K
o zavarovanju osebnih podatkov

I. SPLOŠNE DOLOČBE

1. člen

S tem pravilnikom se določajo postopki in ukrepi za zavarovanje osebnih podatkov vodenih v zbirkah osebnih podatkov, s katerimi upravlja Premogovnik Velenje, d.d. (v nadaljevanju: družba).

Ta pravilnik določa ukrepe za zavarovanje pri zbiranju, obdelovanju, shranjevanju, posredovanju in uporabi osebnih podatkov v družbi.

V zadevah, ki jih ne ureja ta pravilnik, se neposredno uporabljajo določbe Zakona o varstvu osebnih podatkov.

2. člen

Za varovane osebne podatke štejejo tisti podatki o fizični osebi, ki kažejo na lastnosti, stanja ali razmerja posameznika, ne glede na obliko, v kateri so izraženi.

V smislu določbe 1. odstavka tega člena štejejo za osebne podatke o fizični osebi zlasti:

- identifikacijski podatki o posamezniku,
- podatki, ki se nanašajo na rasno poreklo in pripadnost narodu ali narodnosti,
- podatki, ki se nanašajo na družinska razmerja,
- podatki, ki se nanašajo na stanovanjske in bivalne razmere posameznika,
- podatki o zaposlitvi,
- podatki o plači,
- podatki o socialnem in ekonomskem stanju posameznika,
- podatki o izobrazbi in pridobljenih znanjih,
- slikovni (in glasovni) podatki videonadzora,
- podatki o zdravstvenem stanju posameznika.

3. člen

Zavarovanje osebnih podatkov zajema pravne, organizacijske in ustrezne logistično-tehnične postopke in ukrepe, s katerimi se:

- varujejo prostori, aparaturna in sistemska programska oprema;
- varuje aplikativna programska oprema, s katero se obdelujejo osebni podatki;
- zagotavlja varnost posredovanja in prenosa osebnih podatkov;
- onemogoča nepooblaščenim osebam dostop do naprav, na katerih se obdelujejo osebni podatki, in do zbirk osebnih podatkov;
- omogoča naknadno ugotavljanje, kdaj so bili posamezni podatki uporabljeni in vnešeni v zbirko podatkov in kdo je to storil, in sicer za obdobje, za katero se posamezni podatki shranjujejo.

4. člen

Občutljivi osebni podatki morajo biti pri obdelavi posebej označeni in zavarovani tako, da se nepooblaščenim osebam prepreči dostop do njih.

Med občutljive osebne podatke štejejo podatki pod drugo in zadnjo alinejo 2. odst. 2. člena tega pravilnika.

II. VAROVANJE NOSILCEV VAROVANIH OSEBNIH PODATKOV

5. člen

Prostori, kjer se nahajajo nosilci varovanih osebnih podatkov, strojna ter programska oprema, morajo biti varovani z organizacijskimi ter fizičnimi in tehničnimi ukrepi, ki onemogočajo nepooblaščenim osebam dostop do podatkov.

Dostop v prostore iz 1. odstavka tega člena je mogoč in dopusten le v delovnem času, izven delovnega časa pa le na podlagi pisnega dovoljenja direktorja oziroma od njega pooblaščene osebe.

Dostop mora biti varovan tako, da se prepreči dostop tretjim osebam in se varuje s sistemom identifikacije uporabnika prek gesel oz. morajo biti nosilci osebnih podatkov shranjeni v zaklenjeni omari v delovnih prostorih.

Ključi varovanih prostorov se uporabljajo in hranijo v skladu z navodilom o izdaji in prevzemu ključev.

6. člen

Računalniki ali druga strojna oprema, na kateri se obdelujejo ali hranijo osebni podatki, morajo biti izven delovnega časa izklopljeni oziroma fizično ali programsko zaklenjeni, dostop do osebnih podatkov, hranjenih na disku računalnika, pa kodiran.

7. člen

V prostore družbe osebe, ki niso zaposlene v družbi, ne smejo vstopati brez dovoljenja. V varovane prostore, ki so našteti v 8. členu tega pravilnika, pa je tako obiskovalcem kot drugim zaposlenim dovoljen vstop samo ob prisotnosti delavca, ki dela z osebnimi podatki.

V prostorih, v katere vstopajo obiskovalci - stranke in drugi zaposleni v družbi, morajo biti nosilci podatkov in računalniški prikazovalniki v času obdelave ali dela na njih nameščeni tako, da strankam ni omogočen vpogled vanje.

8. člen

Varovani prostori so:

- prostori kadrovsko splošnega področja v celoti,
- prostori službe za varstvo pri delu in reševalne postaje,
- prostori službe informatike.

Delavec, ki dela v varovanih prostorih, mora vestno in skrbno nadzorovati prostor in ob zapustitvi prostora zakleniti prostor.

9. člen

Nosilcev osebnih podatkov delavci družbe ne smejo odnašati izven družbe brez dovoljenja direktorja oziroma od njega pooblaščene osebe. Obdelovanje osebnih podatkov iz zbirk osebnih podatkov je dovoljeno le v prostorih družbe.

Dovoljeno je posredovanje osebnih podatkov pooblaščenim eksternim institucijam in drugim, ki izkažejo zakonsko podlago za pridobitev osebnih podatkov.

Posredovanje osebnih podatkov iz prejšnjega odstavka tega člena se vpiše v knjigo evidenc o manipulaciji z osebnimi podatki.

10. člen

Vzdrževanje in popravilo strojne računalniške in druge opreme, s katero se obdelujejo osebni podatki, je dovoljeno samo z vednostjo in odobritvijo direktorja ali od njega pooblaščene osebe, izvajajo pa ga lahko samo pooblaščeni servisi in njihovi vzdrževalci, ki imajo z družbo sklenjeno pogodbo o servisiranju računalniške oziroma strojne opreme.

11. člen

Vzdrževalci prostorov in druge opreme v varovanih prostorih, poslovni partnerji in drugi obiskovalci se smejo gibati v varovanih prostorih le ob prisotnosti delavca družbe.

12. člen

Zaposleni tehnično-vzdrževalni delavci in čistilke se lahko gibljejo v varovanih prostorih izven delovnega časa in brez prisotnosti odgovornega delavca le, če so nosilci podatkov shranjeni v zaklenjenih omarah na način, ki ga določa ta pravilnik za čas izven delovnega časa.

III. ZAVAROVANJE SISTEMSKE IN APLIKATIVNE PROGRAMSKE RAČUNALNIŠKE OPREME TER PODATKOV, KI SE OBDELUJEJO Z RAČUNALNIŠKO OPREMO

13. člen

Dostop do računalniške programske opreme mora biti varovan na način, ki omogoča dostop samo določenim pooblaščenim delavcem in delavcem, ki za družbo po pogodbi opravljajo servisiranje računalniške in programske opreme.

14. člen

Popravljanje, spreminjanje in dopolnjevanje sistemske in aplikativne programske opreme je dovoljeno samo na podlagi odobritve direktorja, izvajajo pa ga lahko samo pooblaščeni servis in organizacije oziroma njihovi delavci, ki imajo z družbo sklenjeno ustrezno pogodbo.

Izvajalci morajo spremembe in dopolnitve sistemske in aplikativne programske opreme ustrezno dokumentirati.

15. člen

Za shranjevanje in varovanje aplikativne programske opreme veljajo enaka določila kot za ostale podatke iz tega pravilnika.

Delavec, pooblaščen za obdelavo in manipulacijo z osebnimi podatki na računalniku, mora skrbeti, da se v primeru servisiranja, popravila, spreminjanja ali dopolnjevanja sistemske ali aplikativne programske opreme ob morebitnem kopiranju osebnih podatkov po prenehanju potrebe po kopiji kopija uniči.

Delavec, pooblaščen za obdelavo in manipulacijo z osebnimi podatki na računalniku, mora biti v času servisiranja računalnika in programske opreme ves čas prisoten in mora nadzirati, da ne pride do nedopustnega ravnanja z osebnimi podatki.

V primeru izkazane potrebe po popravilu računalnika, na čigar disku se nahajajo osebni podatki, izven družbe in brez kontrole pooblaščenega delavca družbe, se morajo podatki z diska računalnika izbrisati na način, ki onemogoča restavracijo. Če tak izbris ni mogoč, se mora popravilo opraviti v poslovnih prostorih družbe v prisotnosti pooblaščenega delavca.

16. člen

Vsebina diskov mrežnega strežnika in lokalnih delovnih postaj, kjer se nahajajo osebni podatki, se dnevno preverja glede na prisotnost računalniških virusov.

Ob pojavu računalniškega virusa je potrebno storiti vse, da se s pomočjo strokovnjakov virus odpravi in da se ugotovi vzrok pojava virusa.

Vsi podatki in programska oprema, ki so namenjeni uporabi na računalnikih družbe in v računalniškem informacijskem sistemu družbe in prispejo v družbo na medijih za prenos računalniških podatkov ali prek telekomunikacijskih kanalov, morajo biti pred uporabo preverjeni glede prisotnosti računalniških virusov.

17. člen

Zaposleni delavci ne smejo inštalirati programske opreme in je odnašati iz prostorov družbe brez do-

voljenja direktorja ali od njega pooblaščene osebe.

18. člen

Pristop do podatkov prek aplikativne programske opreme mora biti varovan s sistemom gesel za avtorizacijo in identifikacijo uporabnikov programov in podatkov.

Direktor določi režim dodeljevanja, hranjenja in spreminjanja gesel.

19. člen

Vsa gesla in postopki, ki se uporabljajo za vstop in za administriranje v mreži osebnih računalnikov, administriranje z elektronsko pošto in administriranje prek aplikativnih programov, se hranijo v zapečatenih ovojnicah in varujejo v blagajni družbe.

Varovana gesla, hranjena v zapečatenih ovojnicah, se smejo uporabiti v izjemnih in nujnih primerih. Vsaka uporaba vsebine zapečatenih ovojnic se dokumentira.

Po uporabi zapečatenih gesel iz ovojnic direktor določi nova gesla.

20. člen

Za potrebe restavriranja osebnih podatkov oziroma računalniškega sistema po okvarah ali izgubi podatkov iz drugih razlogov mora delavec, ki vodi zbirke osebnih podatkov, redno izdelovati kopije vsebine osebnih podatkov, ki jih vodi.

Računalniške kopije vsebin zbirk osebnih podatkov na disketah ali drugih medijih se hranijo v zavarovanih zaklenjenih omarah, odpornih proti ognju, poplavam in elektromagnetnim motnjam, in v predpisanih klimatskih razmerah.

IV. MANIPULACIJA Z OSEBNIMI PODATKI IN ZBIRKAMI OSEBNIH PODATKOV

21. člen

Pisemske pošiljke, ki vsebujejo osebne podatke, se pošiljajo naslovniku priporočeno s povratnico ali po kurirju z oznako »osebno« na kuverti.

Prenašanje osebnih podatkov prek telekomunikacijskih sredstev, elektronske pošte ali drugih računalniških medijev izven prostorov družbe mora biti zavarovano s postopki in ukrepi na način, ki nepooblaščenim preprečuje prilaščanje, uničenje ali nedovoljeno seznanjanje z njihovo vsebino.

Prenos osebnih podatkov po elektronski pošti mora biti zavarovan z geslom za identifikacijo.

22. člen

Vsebina zbirke ali zbirk podatkov, ki se prenašajo po komunikacijskih kanalih, po elektronski pošti ali fizično na računalniških medijih izven prostorov družbe, se mora med prenosom napraviti nečitljiva z ustreznimi standardnimi kriptografskimi metodami.

23. člen

Družba vodi osebne podatke v zbirkah osebnih podatkov, ki jih ustanovi na podlagi zakona, in osebne podatke, ki jih vodi v okviru zakonsko določenih zbirk na podlagi soglasja osebe, na katero se podatki nanašajo.

Vrste zbirk osebnih podatkov, ki jih družba vodi, so določene z Internim seznamom katalogov zbirk osebnih podatkov, ki je priloga tega pravilnika.

24. člen

Delavec oziroma oseba, o kateri se vodijo osebni podatki oziroma pooblaščenec delavca ali osebe ali zakoniti zastopnik osebe, o kateri se v zbirki osebnih podatkov vodijo njegovi osebni podatki, lahko pogleda v osebne podatke, vodene o njem oziroma o zastopancu in jih ima pravico prepisati. Vpogled in

prepis osebnih podatkov morata biti osebi omogočena v roku 15 dni od dneva, ko je bila postavljena pisna zahteva na družbo.

Osebe iz 1. odstavka tega člena imajo pravico zahtevati, da jim družba posreduje izpis osebnih podatkov iz zbirke osebnih podatkov, ki se nanašajo nanje. Izpis je potrebno osebi zagotoviti v roku 30 dni od dneva prejema pisne zahteve. Stroške izpisa nosi družba.

25. člen

Osebni podatki, vodeni v zbirki osebnih podatkov družbe, se lahko posredujejo drugim uporabnikom samo, če so za njihovo pridobitev in uporabo pooblaščeni z zakonom ali na podlagi pisne zahteve ali privolitve osebe, na katero se osebni podatki nanašajo.

Dejstva o posredovanih osebnih podatkih iz zbirke osebnih podatkov, vodene v družbi, se morajo v roku 3 dni od dneva posredovanja sporočiti osebi, o kateri so bili posredovani osebni podatki.

Posredovanje osebnih podatkov iz zbirk osebnih podatkov, ki jih vodi družba, drugim upravičencem se vpiše v knjigo evidenc o manipulaciji z osebnimi podatki. Na zahtevo osebe, o kateri so bili posredovani osebni podatki, mora delavec, ki je osebne podatke posredoval, izročiti osebi seznam subjektov, katerim so bili v določenem obdobju posredovani podatki, ki so vsebovani v zbirki podatkov družbe in se nanašajo nanjo.

V. BRISANJE PODATKOV OZIROMA UNIČENJE NOSILCEV OSEBNIH PODATKOV

26. člen

Osebni podatki se lahko vodijo v zbirki osebnih podatkov le toliko časa, kolikor je potrebno, da se doseže namen, za katerega se zbirajo in vodijo.

Po prenehanju potrebe po vodenju osebnih podatkov se podatki zbrišejo oziroma uničijo nosilci podatkov.

27. člen

Brisanje osebnih podatkov na računalniških medijih se opravi na način, po postopku in metodi, ki onemogoča restavriranje brisanih podatkov.

Osebni podatki, vsebovani na klasičnih nosilcih (listine, kartoteke, register, seznam), se brišejo z uničenjem nosilcev. Nosilci se fizično uničijo (pokurijo, razrežejo) v prostorih družbe ali pod nadzorom pooblaščenega delavca družbe pri organizaciji, ki se ukvarja z uničevanjem zaupne dokumentacije.

28. člen

Z vestnostjo in skrbnostjo, določeno s tem pravilnikom za uničevanje osebnih podatkov, vodenih v zbirkah oziroma na posameznih nosilcih podatkov, se mora brisati in uničevati tudi pomožna dokumentacija ali računalniški produkti oziroma predloge, ki vsebujejo posamezne osebne podatke.

Uničevanje osebnih podatkov na nosilcih iz prejšnjega odstavka se mora izvajati tekoče in ažurno.

VI. UKREPANJE OB UGOTOVITVI O ZLORABI OSEBNIH PODATKOV ALI VDORU V ZBIRKE OSEBNIH PODATKOV

29. člen

Delavci družbe so dolžni izvajati ukrepe za preprečevanje zlorabe osebnih podatkov in morajo z osebnimi podatki, s katerimi se seznanijo pri svojem delu, ravnati vestno in skrbno na način in po postopkih, ki jih določa ta pravilnik.

Delavec, ki izve ali opazi, da je prišlo do zlorabe osebnih podatkov (odkrivanje osebnih podatkov, nepooblaščeno uničenje, nepooblaščeno spreminjanje, poškodovanje zbirke, prilaščanje osebnih podatkov) ali do vdora v zbirko osebnih podatkov, mora takoj o tem obvestiti direktorja in pooblaščenega delavca, ki vodi in ureja zbirko osebnih podatkov, ki so bili zlorabljeni ali v katero se je vdrlo.

30. člen

Zoper tistega, ki je zlorabil osebne podatke ali je nepooblaščeno vdrl v zbirko osebnih podatkov, mora direktor ukrepati.

VII. ODGOVORNOST ZA IZVAJANJE UKREPOV ZAVAROVANJA OSEBNIH PODATKOV

31. člen

Pred razporeditvijo delavca na delovno mesto, kjer se zbirajo, urejajo, obdelujejo, spreminjajo, shranjujejo, posredujejo ali uporabljajo osebni podatki ali nosilci osebnih podatkov, mora delavec podpisati izjavo, ki ga zavezuje k varovanju osebnih podatkov kot poklicne skrivnosti in ki ga opozarja na posledice kršitve zaveze.

Obveza varovanja osebnih podatkov, s katerimi se delavec seznani pri svojem delu v družbi traja tudi po prenehanju delovnega razmerja v družbi.

VIII. ZBIRKE OSEBNIH PODATKOV, VODENIH V DRUŽBI

1. Zbirke osebnih podatkov

32. člen

Družba v katalogih vzpostavi in vodi osebne podatke o zaposlenih delavcih, plači zaposlenih delavcev, poškodbah pri delu zaposlenih delavcev, uživalcih pravic iz invalidskega zavarovanja, kadrovskih štipendistih, videoposnetkih ter evidenco o vstopih in izstopih v zavarovano območje družbe.

33. člen

V katalog zbirke osebnih podatkov se zavede:

- naziv zbirke osebnih podatkov,
- podatek o upravljalcu zbirke,
- pravna podlaga za obdelavo osebnih podatkov,
- kategorija posameznikov, na katere se nanašajo osebni podatki,
- vrste osebnih podatkov, shranjene v zbirki,
- namen obdelave,
- rok hrambe,
- omejitve pravic posameznikov glede podatkov v zbirki,
- uporabnike ali kategorije uporabnikov osebnih podatkov,
- dejstva o iznašanju osebnih podatkov,
- splošen opis zavarovanja osebnih podatkov,
- podatke o povezavi zbirk,
- podatke o zastopnikih in podatke o pooblaščenih delavcih.

2. Odgovorni delavci

34. člen

Za vzpostavitev, vodenje, ažuriranje in manipulacijo z zbirkami osebnih podatkov in osebnimi podatki, vodenimi v družbi, so odgovorni vsi delavci, ki vzpostavljajo, vodijo, ažurirajo in manipulirajo z zbirkami osebnih podatkov in osebnimi podatki, vodenimi v družbi.

3. Pooblaščeni delavci

35. člen

Direktor lahko pisno pooblasti za svoje pristojnosti, ki izhajajo iz določil tega pravilnika, drugega delavca družbe.

Direktor poimensko ali po nazivu delovnega mesta s pisnim pooblastilom pooblasti posameznike za obdelavo in manipuliranje z osebnimi podatki iz zbirk, navedenih v 32. členu.

Direktor in od njega pooblaščene osebe smejo za potrebe dela pogledati in uporabiti osebne podatke, vsebovane v vseh zbirkah osebnih podatkov, vodenih v družbi.

4. Zbirke osebnih podatkov, za katere je potrebno pisno soglasje

36. člen

Pisno soglasje delavcev mora družba pridobiti za vzpostavitev in vodenje zbirke osebnih podatkov ali osebnega podatka, ki jo ali ga namerava družba voditi, pa taka zbirka ali osebni podatek ni predpisan z zakonom.

37. člen

Pisno soglasje iz prejšnjega člena mora vsebovati:

- jasno opredeljeno voljo za izdajo soglasja,
- navedbo podatkov, ki se zbirajo,
- natančno opredeljen namen zbiranja podatkov,
- zagotovilo, da se bodo podatki uporabljali le za namen, za katerega so zbrani,
- čas shranjevanja podatkov,
- seznanitev z možnostjo preklica soglasja,
- datum podpisa izjave in podpis osebe.

5. Vodenje in ažuriranje zbirk osebnih podatkov

38. člen

Zbirke osebnih podatkov delavcev se vzpostavijo ob sklenitvi delovnega razmerja z delavcem, ažurirajo pa ob vsaki spremembi, ki jo sporoči delavec.

Osebne podatke v zbirki osebnih podatkov delavcev vzpostavi oziroma ažurira pooblaščeni kadrovski delavec družbe.

IX. VIDEONADZOR

39. člen

Videonadzor se v družbi izvaja za nadzorovanje vhoda in izhoda oseb in vozil v območje družbe oziroma iz njega, v prostorih družbe pa se izvaja še videonadzor o vstopu in izstopu iz prostorov službe Informatike.

Na vseh območjih, kjer se izvaja videonadzor, se mora zaradi seznanitve posameznika, na vidnem mestu objaviti obvestilo o izvajanju videonadzora.

Videoposnetke na ekranu spremlja in pregleduje delavec službe varovanja.

Zbirka osebnih podatkov videonadzora vsebuje zgolj posnetek oseb in vozil, ki vstopajo ali izstopajo z območja družbe.

Videoposnetki vhoda in izhoda oseb in vozil v področje družbe se presnemavajo vsakih 30 dni in se ne hranijo.

Videoposnetki vstopov v prostore in izstopov iz prostorov službe Informatike se hranijo leto dni od nastanka, zanje pa je zadolžen operater ali sistemski inženir.

X. EVIDENCA VSTOPOV V PROSTORE DRUŽBE IN IZSTOPOV IZ NJIH

40. člen

V evidenci vstopov v prostore družbe in izstopov iz njih se vodijo podatki o priimku in imenu posameznika, ki ni delavec družbe, o času prihoda, namenu prihoda in času odhoda iz prostorov družbe.

Evidenca vstopov in izstopov v prostore družbe in izstopov iz njih se vodi eno leto.

Evidenco vstopov in izstopov v prostore družbe in izstopov iz njih vodi pooblaščen delavec službe varovanja.

XI. HRAMBA IN ROKI HRAMBE ZBIRK OSEBNIH PODATKOV

41. člen

Za hrambo zbirk osebnih podatkov so odgovorni delavci, ki so pooblaščeni za obdelovanje zbirk osebnih podatkov.

42. člen

Način hrambe ter roki hrambe zbirk osebnih podatkov se določijo za vsako zbirko osebnih podatkov s katalogom zbirke osebnih podatkov.

Katalogi zbirk osebnih podatkov, združeni v Interni seznam katalogov zbirk osebnih podatkov, so priloga tega pravilnika.

XII. PREHODNE IN KONČNE DOLOČBE

43. člen

Ta pravilnik sprejme uprava družbe s svojim podpisom in začne veljati osmi dan po dnevu podpisa.

Spremembe in dopolnitve tega pravilnika sprejme uprava družbe po postopku in na način, kot velja za sprejem pravilnika.

44. člen

Z določbami tega pravilnika morajo biti seznanjeni vsi delavci družbe.

Ta pravilnik prejmejo službe oziroma delavci, v čigar delovne obveznosti spadajo zbiranje, urejanje, obdelava, spreminjanje, shranjevanje, posredovanje ali uporaba osebnih podatkov ali nosilcev osebnih podatkov.

45. člen

Delavci, ki delajo na delovnih mestih, kjer se zbirajo, urejajo, obdelujejo, spreminjajo, shranjujejo, posredujejo ali uporabljajo osebni podatki ali nosilci osebnih podatkov, morajo podpisati izjavo iz 31. člena tega pravilnika v roku 30 dni od dneva sprejema tega pravilnika.

46. člen

Pravilnik se objavi v internem glasilu Rudar.

Direktor Premogovnika Velenje d.d.:

Dr. Evgen DERVARIČ

Datum sprejema: 16. 5. 2006

NOČ OB JEZERU – DRUGAČE

Tradicionalno prireditev Noč ob jezeru bomo letos lahko doživljali povsem drugače. Pod to blagovno znamko bo namreč potekalo več prireditev zadnji teden v juniju.

Prireditveni prostor v TRC Jezero kar kliče po organizaciji večjih prireditev in GOST jih vsako leto veliko tudi pripravi.

Kot je povedala direktorica GOST-a Sonja Krk, so v podjetju že nekaj časa snovali idejo, da bi Noč ob jezeru prestavili na drug termin.

Spomnimo, da je bila sprva v avgustu, zadnja leta pa v juliju. Že pred nekaj leti so jo iz dogajanja v enem večeru in noči raztegnili na dve noči, tematsko namenjeni mlajši in starejši populaciji, letos pa so se odločili za korenitejše spremembe.

Sonja Krk: »Pri odločitvi za spremembo nas je vodila želja, da bi ob koncu šolskega leta in pred počitniškimi meseci popestrili dogajanje v TRC Jezero. Zato smo za predvidene glasbene in zabavne dogodke določili čas od zadnjega šolskega dne, to je **petka, 23. junija, do sobote, 1. julija**, ko se bo dogajanje sklenilo z rudarskim piknikom po Skoku čez kožo na mestnem stadionu.

Celotno dogajanje se bo odvijalo ob restavraciji Jezero, na športnih igriščih TRC Jezero ter ob Ribiškem domu ob Škalskem jezeru oziroma na Golteh, prireditve pa so zastavljene tako, da bo vsakdo našel kaj zase – otroci, družine, mladina, srednja generacija, starejši in ljubitelji raznovrstne glasbe.«

Kaj se bo torej dogajalo?

- **V petek, 23. junija**, bodo v noči za mlade od 21. ure dalje nastopale bolj ali manj uveljavljene velenjske glasbene skupine, noč pa bo sklenila Neisha s svojo skupino. Primerno za malo mlajše in malo starejše.
- **V soboto, 24. junija**, bo osrednji dogodek, tradicionalna noč ob jezeru s številnimi nastopajočimi - Skuter, Monika Pučelj, Katrca, Dražen Zečič, Yuhubanda – in ognjemetom.
- **V nedeljo, 25. junija**, se bo ob 15. uri začelo srečanje mladih narodno-zabavnih ansamblov v organizaciji Roberta Goličnika. Zmagovalni ansambel bo kot gost nastopil tudi na rudarskem pikniku.
- **Od ponedeljka, 26. junija, do petka, 30. junija**, se bodo vsak dan ob 17. uri začele družabne, zabavne in športne prireditve za različne ciljne skupine. V ponedeljek bo srečanje vrtcev, v torek predstavitev plesnega studia N, v sredo dan odprtih vrat TRC Jezero v sodelovanju s športnim društvom Premogovnika Velenje z brezplačno uporabo igrišč, v četrtek bodo bodisi pripravili ribiški dan ob Ribiškem domu, bodisi izlet na Golte, v petek pa naj bi nastopila Pihalni orkester Premogovnika Velenje in avstrijska godba na pihala z mažoretkami.
- **V soboto, 1. julija**, bo prostor rezerviran za rudarski piknik, kjer bodo za zabavo in ples skrbeli ansambel Mira Klinca, Saša Lendero in zmagovalni narodno-zabavni ansambel z nedeljskega tekmovanja.

Dolgčas vam ne bo!

Kot obljublja Sonja Krk, bo dogajanje pestro in zanimivo za vse starostne skupine obiskovalcev in vsak dan bo za koga posebej privlačen. Verjetno je odveč poudariti, da bo bogato poskrbljeno za hrano in pijačo, tudi prilagojeno posameznim obiskovalcem in aktivnostim.

V GOST-u pričakujejo velik obisk. Prepričani so, da je termin zelo ugoden, saj je ob koncu šolskega leta, pred letnimi dopusti, na prostem in na lokaciji, ki je ob lepem vremenu privlačna za tovrstne prireditve. Ob zahtevni organizaciji se bodo potrudili, da se bodo vsi obiskovalci imeli lepo in da se bo cel teden v Velenju za vsakogar nekaj dogajalo!

Diana Janežič

Na obisku in praksi švedski dijaki

Med 22. majem in 3. junijem je na obisku in praktičnem usposabljanju v Šaleški dolini sedem dijakov tretjega letnika poklicne strojne šole iz Jokkmokka na Švedskem, obisk pa spada v sklop vseživljenjskega učenja in projektov pri Šolskem centru Velenje.

V prvem tednu so dijaki obiskali nekaj velenjskih podjetij, drugi teden pa so opravljali delovno prakso. 24. maja so obiskali Premogovnik Velenje in HTZ IP. V sklopu Premogovnika so si ogledali strojnico izvažalnega stroja in kompresorsko postajo, Rajko Pirnat pa jim je povedal podrobnosti o strojni opremi, njenem delovanju in vzdrževanju.

V HTZ IP jih je najprej sprejel Peter Hudournik, ki jim je predstavil invalidsko podjetje in Premogovnik Velenje, njuno organiziranost, vizijo in načrte, nato pa so si ogledali sobo dežurnega Premogovnika, reševalno postajo, remont elektro in strojne opreme in halo SIPO.

Kot sta povedala oba, so dijaki pokazali veliko zanimanja za vse, kar sta jim pokazala, predvsem v delavnicah, pri strojih in konkretnih delovnih postopkih. Eden od dijakov bo do 3. junija tudi opravljal prakso v HTZ IP, in sicer pri hidravliki.

Da dijake takšen način pridobivanja praktičnega znanja res zanima, pove podatek, da so si denar za pot v Slovenijo zaslužili sami. Šola jim je ponudila možnost za zaslužek z izdelovanjem izdelkov za različna podjetja. Celotni stroški poti in bivanja pri nas so 3.000 €, in te so dijaki zaslužili z delom.

Ko smo jih povprašali, kakšno so njihovi vtisi z ogleda obeh podjetij, so imeli same pohvalne besede. Zadovoljni so bili s sprejemom, stvarmi, ki so jih videli. Povedali so, da se o takšnih strojih in načinih dela učijo tudi v šoli. Vsako leto imajo več prakse, tako v prvem letniku 3 tedne, v drugem letniku 5 in v tretjem 7 tednov, od tega dva v tujini. Poklic strojnika, oblikovalca kovin se jim zdi zanimiv, na Švedskem imajo tudi veliko možnosti za zaposlitev in ta poklic je cenjen. Zato nihče ni prepričan, da bo študiral, vsi se nameravajo po končani šoli zaposliti in se ob delu izpopolnjevati na tečajih.

Takšen obisk dijakov sta pozitivno ocenila tudi Hudournik in Pirnat. Izmenjave so za dijake pomembne, ker tako spoznajo različne delovne razmere. Za vsako podjetje pa je gostovanje mladih, bodočih strokovnjakov priložnost za promocijo.

Raziskovanja ni brez domišljije

Pod budnim očesom bergmandeljca, novega zaščitnega znaka mladih raziskovalcev, se je 9. maja sklenilo letošnje gibanje Mladi raziskovalci za razvoj Šaleške doline in v kvaliteti izdelanih nalog preseglo dosedanja.

Bergmandeljc je lik, povezan s premogom, na katerem je zraslo mesto, v rokah pa nosi oreh, ki skriva zaklade. Te pa je z domišljijo, pogumom in radovednostjo treba treti kar naprej. Vse te lastnosti nosijo v sebi mladi raziskovalci.

V letošnje gibanje je bilo vključenih 96 avtorjev in 103 mentorji, izdelali pa so 50 nalog. 20 je bilo nagrajenih. Ob tem je bilo prijavljenih 12 nalog, ki so dveletne in bodo končane prihodnje leto. Polovica letošnjih nalog je bilo osnovnošolskih iz devetih osnovnih šol, 42 odstotkov srednješolskih in ena študentska naloga.

Pomembnejša kot številke pa je vsebina nalog. Iz njihovih naslovov je čutiti, kaj zanima mlade in na katera vprašanja želijo najdi odgovore. Z vsebinami nalog so segali tako v preteklost in raziskovali stare objekte, navade, življenje ljudi, kot v sedanji način življenja mladih in starejših ter poskušali predvideti prihodnost.

Doc. dr. Tone Ravnikar je v imenu predsednikov ocenjevalnih komisij poudaril veliko kakovostno izenačenost nalog in velik kvalitetni dvig nalog s tehničnega področja, kar je še posebej pozitivno. Srednješolci so letos izdelali kar 10 nalog s tehničnega področja.

Mlade raziskovalce in njihove mentorje so na sklepni prireditvi gibanja v veliki dvorani Glasbene šole Velenje nagovorili še župani štirih občin, ki podpirajo gibanje, to so Mo Velenje, Šoštanj, Šmartno ob Paki in Braslovče. Vsi so izrazili ponos nad mladimi, ki se podajo na zahtevno, naporno, a izredno zanimivo pot raziskovanja. Prav tako so vsi obljubili podporo gibanju tudi v prihodnjih letih.

V 23 letih se je v gibanje vključilo 1.700 mladih, izdelali pa so 790 raziskovalnih nalog. Gibanje koordinira Šolski center Velenje, vanj pa se poleg lokalnih skupnosti vključujejo tudi podjetja in strokovnjaki iz njih. Vsa leta je podpornik gibanja tudi Premogovnik Velenje, nekaj naših sodelavcev iz družb poslovnega sistema pa je tudi članov ocenjevalnih komisij.

ŠALEŠKA DOLINA – KOMPETENČNI CENTER ZA EKOLOGIJO?

V počastitev 22. aprila, dneva Zemlje sta GZS Savinjsko-šaleška območna zbornica Velenje in Društvo za kakovost in ravnanje z okoljem 19. aprila organizirala sedmo konferenco kakovosti.

Program konference je potekal pod naslovom Varovanje okolja za naš razvoj in se je dotikal okoljevarstvene zakonodaje, še zlasti zahtev implementacije IPPC direktive, ki določa celovito preprečevanje in nadzor industrijskega onesnaževanja. Tematika zadeva celo slovensko industrijo, v našem okolju pa še zlasti energetiko, ravnanje z odpadki in kovinsko predelovalno industrijo.

Več kot 100 udeležencem je novosti in dobre prakse implementacije te zakonodaje podalo več predavateljev: vodilnih predstavnikov gospodarstva, zavezancev IPPC (HSE, TEŠ, Esotech, Koto, Kemis, ZEOS, CM Celje), predstavniki univerze, lokalne in državne uprave (ARSO, KP Velenje, MO Velenje), GZS, institucij za podporo in komunikacijo z javnostmi ter civilne iniciative. Upoštevanje omenjene okoljske zakonodaje so nekateri predavatelji in sodelujoči v razpravah predstavili tudi kot poslovno priložnost za prodajo znanja, pridobljenega na področju ravnanja z okoljem.

Energetika in ravnanje z okoljem

EU direktive in strategijo razvoja energetike v Sloveniji v luči trajnostnega razvoja je v imenu namestnika generalnega direktorja HSE dr. Milana Medveda predstavil **Simon Tot**.

Poudaril je, da se družbe skupine HSE s preprečevanjem in odpravljanjem negativnih vplivov na okolje, ki jih povzročajo s svojim delovanjem, soočajo od svojega nastanka. Potem ko je Slovenija postala polnopravna članica EU, je sprejela tudi njeno okoljsko politiko z množico okoljskih direktiv in uredb. Uresničevanje načel trajnostnega razvoja je prenehalo biti vprašanje visoke okoljske zavesti ali zgolj pripravljenosti in dobre volje. Postalo je obveza.

HSE je vodilni slovenski proizvajalec in trgovec z električno energijo, ki Sloveniji zagotavlja varno, zanesljivo, stabilno in okolju prijazno oskrbo z električno energijo po konkurenčnih cenah. V Sloveniji letno proizvedemo 10,5 TWh električne energije, od tega skupina HSE 7,5 TWh, torej 71 odstotkov vse proizvedene energije (celotna poraba Slovenije znaša 12,5 TWh, kar pomeni, da imamo 80-odstotno samooskrbo). V zadnjem času se naštetim osnovnim prizadevanjem HSE pridružuje tudi skrb za racionalno rabo proizvedene energije.

Danes je v svetu sprejeto splošno prepričanje, da največje okoljsko breme predstavljajo klimatske spremembe oziroma antropogeni toplogredni plini, ki jih izpuščamo v zemeljsko atmosfero. Ne glede na svojo majhnost pri tem sodeluje tudi Slovenija, ki zato nosi svoj del odgovornosti za zmanjšanje izpustov. Odgovornost je sprejela tako, da je pristopila k Okvirni konvenciji Združenih narodov o spremembi podnebja in da je podpisala in ratificirala Kyotski protokol. V HSE ocenjujejo, da imajo na voljo tri mehanizme za izpolnitev Kyotskih zahtev ob nemoteni proizvodnji električne energije:

1) zmanjšanje specifičnih emisij CO_2 z opustitvijo proizvodnje v blokih TEŠ 1, 2 in 3, s prigradnjo plinskih turbin z močjo 2 x 42 MW na bloka 4 in 5 ter izgradnjo sodobnega bloka 6 v skladu z najzahtevnejšimi okoljskimi standardi po BAT tehnologiji,
2) nakup manjkajočih emisijskih kuponov, kar bi sicer predstavljajo veliko finančno breme, a bi omogočilo nemoteno nadaljevanje proizvodnje,
3) izvajanje mehanizma čistega razvoja kot instrumenta Kyotskega protokola z gradnjo predvsem obnovljivih energetskih virov.

Obstaja še četrta možnost, to je zajem in odlaganje ogljikovega dioksida v premogove plasti, vendar je ta način še v fazi raziskovanja. Razvojno naravnana in okoljsko najbolj primerna sta prvi in tretji scenarij, oba sta pomembna tako za HSE kot za celotno državo, prvi pa pomeni tudi zmanjšanje okoljskih bremen v Šaleški dolini in širše, pa tudi dolgoročno ekonomsko in socialno perspektivo za ljudi, ki na tem področju živijo.

Emisije toplogrednih plinov se sicer v zadnjih letih izrazito povečujejo le v prometu, od leta 1986 do danes so se povečale dvakrat, v drugih sektorjih pa se celo nekoliko znižujejo. V industriji so se znižale skoraj za polovico, v elektroenergetiki pa le za nekaj odstotkov.

Evropska komisija je v marcu sprejela Zeleno knjigo o energetski učinkovitosti, s katero nameravajo članice EU prihraniti do 20 odstotkov energije in 60 milijard €. Načrt ne predstavlja le prispevka k manjšemu ogrevanju ozračja, temveč zagotavlja tudi večjo zanesljivost oskrbe z energijo, večjo konkurenčnost in nova delovna mesta.

Evropska komisija celo trdi, da bi lahko 50 odstotkov zmanjšanja emisij toplo-

foto Hans

grednih plinov dosegli z večjo energetsko učinkovitostjo, razvojem obnovljivih virov energije in naložbami v omrežja, v katerih so dokazane tržne pomanjkljivosti.

Energetska učinkovitost je v slovenskih podjetjih v zadnjih desetih letih močno napredovala, vendar še ne dosegamo učinkovitosti konkurenčnih tujih podjetij. V zadnjih letih se raba energije v industrijskem sektorju sicer zvišuje, energetska intenzivnost pa se vendarle znižuje. Evropska unija si že od leta 1990 prizadeva postati vodilna na področju obnovljivih virov energije. Cilj EU je, da se do leta 2010 delež obnovljive električne energije poveča na 21 odstotkov, delež biogoriv pa na 5,75 odstotka. Treba je poudariti, da so pri proizvodnji električne energije na svetu obnovljivi viri na tretjem mestu, za premogom in plinom.

HSE je obnovljivim virom energije že doslej posvečal primerno veliko pozornost, o tem navsezadnje govori podatek, da skoraj polovico električne energije proizvede s pomočjo obnovljivih vodnih virov. Tudi gradnja verige HE na spodnji Savi, gradnja ČHE Avče in ČHE Kozjak, pa tudi načrti za gradnjo verige hidroelektrarn na Muri dokazujejo, da HSE tudi na tem področju sledi evropskim trendom in načrtom.

Ker bomo v Sloveniji še nekaj desetletij uporabljali tudi (velenjski) premog je pomembno, da bo Evropska komisija za države, ki bodo uporabljale premog, pripravila vzpodbude za zajemanje in skladiščenje ogljika. Prav zajemanje in skladiščenje CO_2 je verjetno edini pravi dolgoročni način reševanja tega problema, ki mu bomo tudi v HSE namenili ustrezno pozornost.

V HSE bodo letos pričeli z informativnimi in izobraževalnimi akcijami, ki bodo namenjene ozaveščanju javnosti o pomenu racionalne rabe energije. Klimatske spremembe namreč vplivajo tudi na porabo električne energije, ki neustavljivo narašča. Racionalna raba (električne) energije je pomembna tudi zaradi naraščajočih stroškov, saj nekateri napovedujejo, da se bo po odprtju trga električne energije 1. julija 2007 njena cena za upravičene odjemalce cena povečala od 20 do 40 odstotkov, dražja pa bo zagotovo tudi za gospodinjstva.

Šaleška dolina – kompetenčni center za ekologijo?

Takšen je bil provokativni naslov okrogle mize za zaključek konference. Moderator je bil mag. Franc Avberšek, v njej pa so sodelovali še Simon Tot (HSE), mag. Marijan Penšek (Gorenje), mag. Marko Mavec (ERICo), mag. Boris Štefančič (KOTO Ljubljana), Marko Škoberne (Esotech), mag. Vilma Fece (DKRO) in Alenka Avberšek (GZS SŠ OZ).

Kaj naj bi takšen center sploh bil? Gre za sinergijsko povezavo znanj, potencialov in kapitala podjetij, lokalnih skupnosti in nevladnih organizacij, ki zagotavljajo vodilno mesto na področju aplikativnih tehnoloških rešitev v ekologiji zemlje, voda, zraka in ravnanja z odpadki.

To bi bil center za okoljsko obveščanje, ozaveščanje, izobraževanje in raziskovanje ter inkubator novih idej in rešitev z okoljskega področja. Predvsem uspešna realizacija rešitev pa bi imela tudi pozitiven ekonomski rezultat. Bistvo povezovanja v tak center je tudi oblikovanje novih produktov z višjo dodano vrednostjo, ki bodo dali nova delovna mesta tudi za mlade.

Iniciativo bi zagotovo moralo dati gospodarstvo, saj v Šaleški dolini deluje veliko uspešnih podjetij z bogatimi izkušnjami pri ravnanju z okoljem, znanjem in trgi. Njihovi predstavniki so v okrogli mizi tudi predstavili svoje izkušnje in vsi potrdili pripravljenost sodelovati pri oblikovanju omenjenega centra.

Ker pa ljudje, po besedah mag. Avberška, bolj zaupajo nevladnim organizacijam, je pobudnik za akcijo lahko tudi Društvo za kakovost in ravnanje z okoljem. Vezni člen morata biti občina in gospodarska zbornica, pritegniti je treba izobraževalne ustanove in še koga.

Diana Janežič

Odprta prva HE na spodnji Savi

27. maja, natančno po načrtovanih 42 mesecih gradnje je minister za gospodarstvo mag. Andrej Vizjak prerezal trak novozgrajene hidroelektrarne Boštanj, prve v verigi petih novih hidroelektrarn na spodnji Savi, ki jih gradi HSE.

HE Boštanj je hidroelektrarna pretočno-akumulacijskega tipa z nameščenimi tremi cevnimi agregati s skupno pretočno zmogljivostjo 500 m^3/s, petimi pretočnimi polji s prelivno zmogljivostjo približno 3.500 m^3/s ter s povprečno letno proizvodnjo 115 GWh. Z drugimi besedami to pomeni, da bo HE Boštanj v slovenski elektroenergetski sistem prispevala en odstotek letne proizvodnje električne energije v Sloveniji, proizvajala pa bo tudi vršno energijo ter nudila možnosti za prodajo sistemskih storitev. Elektrarna bo popolnoma avtomatizirana in daljinsko vodena iz centra vodenja. Prisotnost posadke bo potrebna le v izjemnih primerih, v času visokih voda in ob vzdrževalnih delih.

Z izgradnjo HE Boštanj se ureja tudi lokalna infrastruktura. Z izgradnjo spremljajoče infrastrukture se izboljšuje poplavna varnost, saj je hudourniški značaj reke Save povzročal ob vsaki večji povodnji v Posavju znatne škode, prav tako pa se z novozgrajeno infrastrukturo izboljša kvaliteta življenja občanov.

NEUMNO JE LEP DAN PREŽIVETI NA KAVČU

AVTORITETA »Ob tej besedi se najprej spomnim na šolske klopi, na učitelje iz osnovne šole, srednje šole, manj mogoče s fakultete. Glede avtoritete na delovnem mestu pa mislim, da je povezana predvsem z znanjem, strokovnostjo in pristnim odnosom do sodelavcev.«

BOJAZEN »Bojazen je pri meni povezana predvsem z negotovo prihodnostjo naših otrok, kajti na vsakem koraku že srečujemo nasilje, mamila. Ker sem odraščala na podeželju, se mi s tem nismo srečevali, v mestih pa je tega veliko.«

CESTA »Precej časa preživim na cesti že z vožnjo v službo in domov ter s pogostimi obiski svojih domačih v Rimskih Toplicah. Na cesti me motijo predvsem vinjeni vozniki in tisti, ki ne znajo prilagoditi hitrosti razmeram na cesti. Tudi sama rada včasih hitro vozim, ampak v mejah varnosti. Vozim avto honda HRV s pogonom na vsa štiri kolesa in sem z njim zelo zadovoljna.«

ČAS »Vsak človek ga ima 24 ur na dan, odvisno pa je, za kaj ga nameni. Vem, da zaenkrat premalo časa namenim svoji družini, ker so službene in študijske obveznosti malo večje. Rada bi v prihodnosti predvsem več časa preživela s svojo družino.«

DELO »Dela mi nikoli ne zmanjka, če ga ni, si ga pa poiščem. V službi je precej dela, s tem so povezane spremembe zakonodaje in vsega, kar se nanaša na računovodstvo. Doma pa je veliko dela okoli hiše, sicer pa mi delo naredi moja hčerka. Res pa je, da imam delo rada. Zadovoljna sem z delom v službi in z vsemi opravili doma.«

ENERGIJA »Energije imam dovolj, čeprav pride do nihanja zaradi obremenjenosti v službi in še kakšnih drugih obveznosti. Pridobivam si jo v naravi, daje mi jo moja hčerka, v službi pa si jo okrepim tudi s pogledom na ekran računalnika, na katerem imam slike moje družine.«

FINANCE »Naprej pomislim na časopis Finance, ki ga redno prebiram. Za domače finance pa pravim, da ni vse odvisno od denarja, čeprav se brez njega ne da živeti.«

Dragica Kotnik: «Energijo pridobivam v naravi, daje mi jo moja hčerka, v službi pa si jo okrepim tudi s pogledom na ekran računalnika, na katerem imam slike moje družine.«

GLASBA »Glasba je povezana že z mojim otroštvom, starši so prepevali v pevskih zborih, starejši brat igra na sintisajzer, na orgle. Tudi jaz sem pela v raznih pevskih zborih, sedaj pojem v zboru Nazaret v Nazarjah, najnovejša hišna pridobitev pa je harmonika, ki jo igra moj mož. Tako je vsak moj dan povezan z glasbo.«

HIŠA »V letu 1999 sem se preselila v Nazarje, v hišo moževih staršev. Tu sva si z možem uredila stanovanje, sicer pa skupaj z njegovimi starši urejamo okolico in skrbimo za hišo. Imamo tudi kužka Timija, malteža, ki gre povsod z nami in nam popestri življenje. Vedno sem si želela živeti v hiši, saj sem bila doma s podeželja in me je življenje v bloku v študijskem času zelo utesnjevalo. Nazarje so zelo lep kraj ob sotočju Drete in Savinje, ki ima šolo, glasbeno šolo, pošto, zdravstveni dom, torej vse pomembne ustanove, ljudje so prijazni, mogoče pa je premalo družabnega življenja.«

IZLET »Ob vikendih gremo pogosto na izlete. Vsi člani družine smo navezani na naravo, zato veliko časa preživimo na raznih pohodih, enodnevnih izletih po naši lepi Sloveniji. Včasih pa je za sprostitev in prijeten dan dovolj že sprehod do Mozirskega gaja, na Mozirsko planino, Golte, v Logarsko dolino, Robanov kot. Pravzaprav so to moji posebej ljubi kraji.«

JOK »Prva misel ob tej besedi je povezana z mojo hčerko, ampak samo v času, ko sva bili še v porodnišnici, saj takoj po prihodu domov joka skoraj ni bilo več. Sicer pa je jok izražanje čustev, ki ji jaz mogoče včasih tudi preveč očitno pokažem.«

KUHINJA »Zelo rada jem domače pripravljeno hrano, hitre hrane pa ne maram. Moram pa se pohvaliti, da sama neredno kuham, ker za to poskrbi moja tašča. Tako me vsak

dan, ko pridem iz službe, čaka kosilo.«

LARISA »Larisa je moja štiri leta in pol stara hčerka, ki je zelo živahna, prijetna in mi vliva veliko novih moči. Z njo sem spoznala lepote življenja in ob njej so lažje uresničljive tudi stvari, ki se mi včasih zazdijo nemogoče. Imela bom še kakšnega otroka, a zaenkrat imajo prednost službene in študijske obveznosti. Živela sem v družini z dvema bratoma, tudi mož je imel brata in sestro, torej nisva ravno iz povprečnih slovenskih družin, zato je mogoče tudi številka tri pri otrocih tista, ki bo končna.«

MAGISTERIJ »V letu 2003 sem se vpisala na podiplomski študij na Ekonomsko poslovni fakulteti v Mariboru, študij mi je omogočil Premogovnik Velenje, lani sem zaključila z vsemi izpiti, aprila letos sem oddala magistrsko delo, sedaj pa čakam še na njegov zagovor. Naslov moje magistrske naloge je Komparativna analiza davčnih izgub v Sloveniji in izbranih evropskih državah, opravila pa sem primerjavo med zakonodajo davkov dohodkov pravnih oseb v Sloveniji, Italiji, Avstriji in Madžarski.«

NEUMNOST »Ne spomnim se nobene večje neumnosti, ki bi jo bila naredila. Neumno se mi pa zdi čudovito lep dan preživeti na kavču pred televizijo. Jaz grem rajši v naravo in se tam sprostim.«

OTROŠTVO »Otroštvo sem preživljala v Rimskih Toplicah, natančneje v kraju Lože. To je podeželje. Do šole sem imela prva štiri leta približno eno uro hoje, potem nas je vozil kombi, v srednjo šolo pa sem zopet hodila eno uro do železniške postaje. Zato mi je bližina določenih ustanov sedaj zelo dobrodošla. Sicer pa sem otroštvo preživljala z dvema bratoma, leto in pol starejšim Stankom in pet let mlajšim Primožem. Iz otroštva imam zelo lepe spomine, zdi se mi, da ni bilo naglice, psihične obremenjenosti, kar doživljajo otroci sedaj. Mislim, da otroštvo daje osnovo za način kasnejšega življenja.«

PREMOGOVNIK »Zgodba, povezana s Premogovnikom Velenje, se je odvijala tako hitro, da sem bila tu zaposlena, še preden sem to dejansko dojela. To se je zgodilo leta 2000, ko sem zaključila pripravništvo v BSH Hišni aparati in oddala kar nekaj prošenj za zaposlitev. Takrat so me hitro poklicali s Premogovnika, da potrebujejo nadomeščanje porodniškega dopusta. Po razgovoru sem bila izbrana in sem se s 1. aprilom 2000 zaposlila. Premogovnik je zame zelo ugledno podjetje, ki daje zaposlenim tudi socialno varnost. Mislim pa, da se tega premalo zavedamo.«

RAČUNOVODSTVO »Računovodstvo je povezano z mojim delovnim mestom že od začetka mojega dela v Premogovniku. Tu je delo raznoliko in strokovno zelo zahtevno, saj smo priča nenehnim spremembam zakonodaje in računovodskih standardov. Največje zadovoljstvo pa je, ko po opravljeni reviziji dobimo pozitivno mnenje, kar nam je uspelo tudi za leto 2005. Z delom v računovodstvu sem zelo zadovoljna, ker se pojavljajo novi izzivi, potrebno pa je tudi zadostno strokovno znanje, ki si ga pridobivamo na raznih seminarjih, z dodatnim izobraževanjem, s študijem.«

SEBASTJAN »Moj mož. Spoznala sva se leta 1996, v času študija, in se potem leta 1999 poročila, kar je bil povod za mojo preselitev v Nazarje. Sebastjan je diplomirani inženir strojništva, zaposlen v Gorenju. On je tisti, ki mi poleg hčerke daje motivacijo, me podpira pri mojem delu in to je to!«

ŠALA »Šale zelo rada poslušam, v spomin pa se mi vtisnejo le redko, tako da jih ne znam pripovedovati. Včasih se v službi rada pošalim tudi na svoj račun, ampak le do še sprejemljive meje. Sem vesele narave in to prenašam tudi na svoje sodelavke.«

TELEVIZIJA »Je sicer prisotna, a rajši od nje imam sprehode, naravo. Če pa že gledam televizijo, si pogledam kakšno dokumentarno oddajo, poročila oziroma dnevnik, kakšno risanko skupaj s hčerko ali pa kakšno komedijo. Vsekakor pa bi tudi brez televizije zlahka in dobro živela.«

USPEH »Uspehi so zelo različni. Včasih je zame že uspeh, da sem točno ob sedmih v službi. A to je bolj za šalo kot zares. Uspeh je povezan z delom v službi, uspešno opravljeno delo v računovodstvu pa je potrjeno s pozitivnim mnenjem revizorjev. Uspeh pa je zame tudi vsak dan, ki ga lepo preživim.«

VESELJE »Veselje je vsekakor potrebno, že zaradi pomanjkanja časa, vse večjih obveznosti, zahtev. Veselim se v krogu družine, ob rojstnih dnevih, ko se dobimo s prijatelji. Rada pa se veselim tudi v službi, predvsem ob rojstnih dnevih sodelavk, ko skupaj sedemo, poklepetamo, ker je tudi to korak k uspehu, sodelovanju in zaupanju.«

ZNANJE »Znanje je v današnjem času zelo pomembno, povezano je z vsakim delovnim mestom. Zelo pohvalno je, da je Premogovnik Velenje eno izmed prvih podjetij, ki je dobilo certifikat Učeče se podjetje. Tu gre vsa pohvala vodstvu podjetja, ki spodbuja izobraževanje, tako na dodiplomskem kot podiplomskem nivoju in tudi vse sprotno strokovno izobraževanje, ki je potrebno pri delu vsakega posameznika.«

ŽELJE »Želje so večje in manjše. Predvsem si želim ostati zdrava. Če bomo zdravi, bomo lahko počeli stvari, ki so nam pri srcu, in uspešno opravljali svoje delo. Obstaja pa tudi nekaj skritih želja, ki naj ostanejo skrite.«

Dragica Marinšek

Najboljše stvari v življenju:

:) zaljubiti se
:) smejati se tako zelo, da te boli lice
:) vroč tuš
:) dobiti pošto
:) voziti se po lepi cesti
:) vroče brisače iz sušilnega stroja
:) slišati svojo priljubljeno popevko na radiu
:) ležati na postelji in poslušati dežne kaplje
:) najti na razprodaji za polovično ceno pulover, ki si si ga želela kupiti
:) telefonski pogovor iz oddaljene dežele
:) kopel v dvoje
:) hihitanje
:) dober pogovor
:) plaža
:) najti 1000 tolarjev v žepu plašča iz prejšnje zime
:) smejati se sama sebi
:) smejati se brez razloga
:) prijatelji
:) nenadoma slišati, kako je nekdo rekel nekaj lepega o tebi nekomu drugemu
:) prvi poljub
:) preživeti čas s starimi prijatelji
:) zbuditi se in ugotoviti, da lahko še zaspiš za nekaj ur
:) klepetati pozno v noč s cimro
:) žvižgati
:) sladke sanje

UPOČASNIMO STARANJE

Čas. Naš prijatelj in naš sovražnik hkrati. Prinaša srečo in ljubezen, pa tudi žalost in sovraštvo. V času se rodimo, rastemo in se razvijamo, živimo, se staramo in usihamo. V času tudi umremo in se umaknemo med spomine.

Kadar nam je lepo, se minljivosti časa ne zavedamo. Ko nam sreča spolzi skozi prste, pa bi ga ustavili in zavrteli nazaj. Pa je tudi čas relativen. Nekomu mine hitro, drugemu mineva počasi. Nekateri si naložijo že šesti ali sedmi »križ«, pa se obnašajo in izgledajo kot mladeniči; energetsko polni, dinamični in kreativni. Drugi pa ne morejo skriti svojih let. Izdajajo jih gube, upočasnjenost telesa in duha.

Staranje. Ne moremo mu ubežati, lahko pa ga upočasnimo in naredimo prijaznejšega. Nanj se lahko pripravimo in ga sprejmemo kot del svojega bivanja na Zemlji. Če je bila mladost lepa in so srednja leta nepozabna, zakaj ne bi bila lepa tudi starost? Ob izkušnjah in znanju, ki smo jih z leti pridobili, se staranja ni treba bati, če bomo znali dobro poskrbeti za telo in dušo.

Zakaj se staramo?

Odgovor na to vprašanje ni preprost. Znanstveniki so razvili številne teorije. Vse v neumornem iskanju recepta za ohranjanje mladosti in iskanja večnega življenja. Krešejo se mnenja glede molekularne, celične in evolucijske teorije. Številni znanstveniki zagovarjajo teorijo **prostih radikalov**, kemičnih delcev, ki napadajo in uničujejo naše celice.

Prosti radikali so molekule kisika z neparnimi elektroni, ki prosto plavajo po našem telesu. V želji, da bi dosegli lastno stabilnost, želijo ukrasti manjkajoče elektrone zdravim celicam. Ta proces lahko sproži nevarno verižno reakcijo, ki povzroči pomor zdravih celic ter poškodbo tkiva. Pospešuje tudi procese staranja, kar se kaže v izgubi elastičnosti kože, utrujenosti mišic, tanjšanju las, slabšem vidu in izgubi sluha, izpadanju zob, oslabljeni imunski odpornosti ter pogostejšemu pojavljanju degenerativnih bolezni.

Z nezdravim življenjem in slabimi navadami staranje velikokrat pospešujemo tudi sami. Nastajanje prostih radikalov pospešujejo: ionizirajoče sevanje, ozon, dušikovi oksidi, cigaretni dim. Veliko jih nastane ob nepravilni prehrani ali pri stresu. V boju s prostimi radikali in njihovo uničevalsko močjo si pomagamo z **antioksidanti**. Antioksidanti so ime za močno kombinacijo hraniv in encimov, ki pomagajo ščititi naše telo pred kvarnim vplivom prostih radikalov. Imajo pomembno aktivno vlogo pri preprečevanju bolezni modernega sveta, kot so degenerativne bolezni, bolezni srca in rakaste novotvorbe.

Med najmočnejše antioksidante spadajo vitamin C, vitamin E, tioli, ubikinon 10, flavonoidi, estrogeni, probukol, lazaroidi, manitol in urati. Nikar ne zanemarite drugih vitaminov in mineralov, potrebnih za svoje zdravje.

Kako lahko upočasnimo staranje in ohranjamo vitalnost?

Uživali bomo uravnoteženo prehrano in skrbeli za redno telesno aktivnost. Odpovedali se bomo kajenju in se izogibali zaprtih zakajenih prostorov. Ohranjali bomo dobre družinske in prijateljske vezi. Pri delu in rekreaciji bomo aktivni. Aktivirali se bomo tudi pri družbeno koristnih delih, ob tem krepili samozavest, občutek potrebnosti in koristnosti. Izogibali se bomo izpostavljanju previsokim ali prenizkim temperaturam. Opustili bomo pitje alkohola. Počeli bomo stvari, ki nas zadovoljujejo in osrečujejo, ob tem pa vedno ohranjali pozitivno mišljenje.

Vse kar pojemo, naše telo uporabi; dobre stvari v pozitivnem smislu, s slabimi pa si škodujemo. Zato bomo pogosteje segali po hrani, ki velja za »vrelec mladosti«. Če je le mogoče, si privoščimo **ribe** dvakrat na teden. Posebej priporočljive so sardele in losos. Ob tem lahko zmanjšamo tveganje, da dobimo srčni napad kar za 30 odstotkov.

Omega-tri-maščobne kisline ohranjajo žile čiste ter zmanjšujejo raven triglicеridov v krvi. **Brokoli** preprečuje nastanek vseh vrst rakastih obolenj. Vsebuje številne antioksidante. Najmočnejši je sulforafan, ki preprečuje bolezni debelega črevesa. Veliko ima tudi vitamina C, betakarotena in kroma. Posebej ga priporočajo ženskam, ker sodeluje pri odstranjevanju škodljivega estrogena, ki spodbuja raka.

Paradižnik vsebuje zelo redek antioksidant likopen. Pri temperaturni obdelavi se ne uniči. Vse jedi, narejene iz paradižnika (paradižnikova juha, paradižnikove omake, konzervirani pelati, kečap) vsebujejo snovi, ki nas ščitijo pred staranjem in vrsto rakastih obolenj. **Naravni polnozrnati kosmiči (**ovseni in ječmenovi kosmiči, sončnična semena, suho sadje) znižujejo tveganje za bolezni srca,

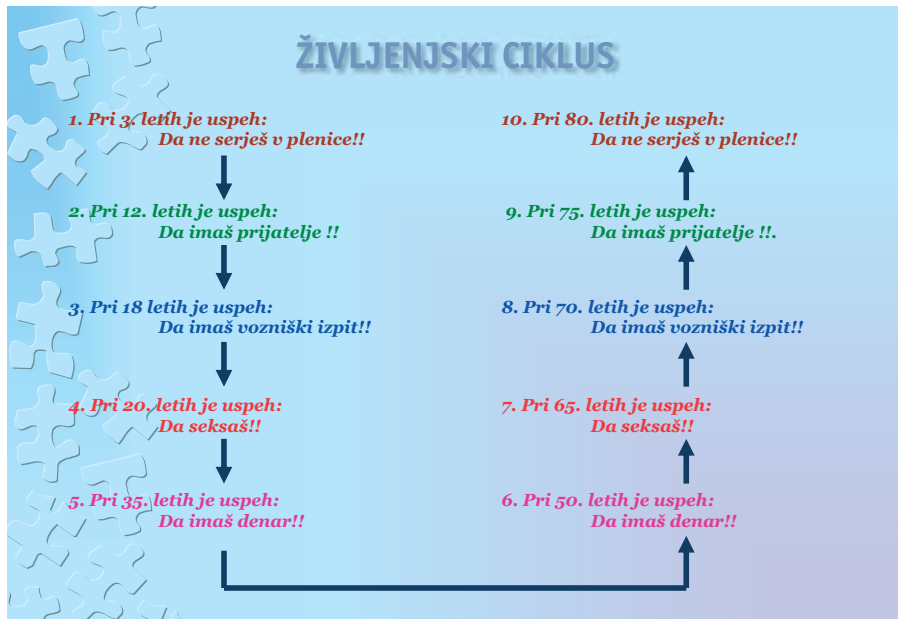

kapi, sladkorne bolezni, hkrati pa pomagajo ohranjati vitko telo, saj urejujejo prebavo. Zaradi vsebnosti vitamina B12 spodbujajo delovanje možganov in kratkoročni spomin.

Agrumi so zdravi, saj vsebujejo veliko vitamina C, karotenoidov, kalija in flavonoidov. Grenivka vsebuje posebno sestavo vlaknin, ki znižujejo holesterol in je celo zdravilo proti arterosklerozi.

Nemastno mleko je glavni vir kalcija, ki pomaga v boju proti osteoporozi. Vsebuje tudi redek vitamin D, ki pripomore, da kosti z vsrkanjem kalcija ostanejo trdne. Nemastni mlečni izdelki (jogurt in sir) lahko preprečijo črevesnega raka in znižajo krvni tlak.

Rdeče meso ima še vedno pomembno mesto v naši prehrani. Uživati ga moramo zmerno in ne več 10 dekagramov na obrok. Odstraniti moramo vso vidno maščobo, najboljše pa je popečeno na oljčnem olju ali žaru. Vsebuje cink, ki krepi odpornost telesa pred virusi, bakterijami in kancerogeni.

Špinača vsebuje lutein, ki je močna učinkovina proti staranju, betakaroten in folno kislino, ki varuje naše možgane in arterije.

Oreški z nenasičenimi maščobami znižujejo raven slabega holesterola v krvi. Vsebujejo sestavine, ki naše žile ohranjajo mlade. Priporočajo mandlje z veliko vitamina E.

Jagodičevje (borovnice, brusnice, jagode, maline) vsebuje številne antioksidante. Močnejša, kot je barva, več antioksidantov je v njih. Varuje nas pred vsemi vrstami raka, borovnice in brusnice pa nas bodo obvarovale pred vnetjem sečil.

Za gibčna in ustvarjalna stara leta

Vse življenje je pomembno **biti krepak in gibčen**, v starosti še posebej. Za to bomo poskrbeli z **redno telesno aktivnostjo**. Kombinirali bomo vaje za vzdržljivost, vaje za moč ter vaje za gibljivost in elastičnost. Ob tem bomo pazili na srce, da ga ne preobremenimo.

Vadili bomo v območju lastnih varnih mej frekvence srčnega utripa. Če nam zdravnik ne svetuje drugače, je to od 60 do 80 odstotkov lastne teoretične maksimalne frekvence srčnega utripa (ženske: 226-starost, moški: 220-starost).

Pri načrtovanju telesne vadbe bomo upoštevali postopnost in pogostnost. Intenzivnost in trajanje bomo prilagodili naši trenutni telesni pripravljenosti. Izbirali bomo med vajami, ki so nam blizu in nas zadovoljujejo. Najpogosteje se bomo odločali za hojo, še bolje nordijsko hojo, kolesarjenje, ples, plavanje ali jogo. Vedno bomo pričeli z ogrevanjem, nato 30 minut izvajali telesno vadbo, na koncu pa zaključili z vajami za ohlajanje in raztezanje. Le dobro telesno pripravljeni bomo lahko ohranjali kakovosten odnos z okolico, hodili na sprehode in pohode, se razvedrili ob plesu, ostali gibčni in elastični ter tako preprečevali padce in poškodbe.

Dinamična, kreativna in elastična morata ostati tudi naša **mišljenje in spomin**. Z leti smo postali zakladnica izkušenj in znanj, ki pa nam prav nič ne pomagajo, če jih ne znamo in ne zmoremo uporabiti ob pravem trenutku. Poskrbeti moramo, da bo misel še vedno iskriva in spomin učinkovit.

Pri spominu ločimo dva dela: zmožnost shranjevanja in zmožnost priklicanja informacij. Shranjevanje je praviloma odlično, saj so spominske rezerve neizmerne, manj zanesljivo pa je priklicanje iz spomina. Med učenjem potrebujemo obdobje aktivnosti in počitka. Takoj po učenju, ko sprejemamo informacijo, priklicanje iz spomina močno naraste, nato pa upada. Zato moramo snov ponavljati: najprej takoj, nato po približno 40 minutah in nato še po enem dnevu.

Pomaga nam ključna beseda ali fraza, s katero uredimo in zberemo informacije. Človek, ki povezuje misli, si bo izboljšal spomin in ustvarjalno moč. Veliko tistega, kar smo »pozabili«, sploh nismo sprejeli, ker v obdobju učenja nismo bili dovolj pazljivi. Da bi si stvari dobro zapomnili, moramo biti nanje pozorni. Imena moramo ponavljati in razvijati ter odkrivati asociacije. Kot telo si tudi spomin vedno urimo z vajo. Zato ponavljajmo, učimo se na pamet pesmi, rešujmo rebuse in križanke, igrajmo šah, berimo in obnavljajmo prebrane sestavke. Ohranjajmo vezi z ljudmi, hodimo v družbo, predvsem pa bodimo aktivni v pogovoru.

Ne sramujmo se let in ne bojmo se staranja. Kronološka starost je zapisana vsakemu posebej v osebnem dokumentu, biološko starost pa nosimo v sebi. Smo bili dobri kovači svojega telesa, zdravja, sreče in življenja? Življenje in zdravje sta nam bila položena v zibel. Kako smo ju zalivali in pestovali, kako ohranili, pa je odvisno od nas samih.

Smo uspeli nekje na poti od zibeli do danes »izgubiti« kakšno leto ali desetletje? Smo uspeli prelisičiti čas? Pozabimo na letnico rojstva. Pomembno je to, kaj nosimo v sebi, kako se odzivamo in kako doživljamo svet okoli nas. Poskrbimo zase, za telo in dušo, da bomo lahko še naprej žuboreč izvir znanja, izkušenj, idej in zmožnosti. Zakaj bi te zaklade skrivali? Prav v njih so naše vrednost, moč in prednost.

prim. Janez Poles, dr. med.-internist

KOLESA ŽIVLJENJA

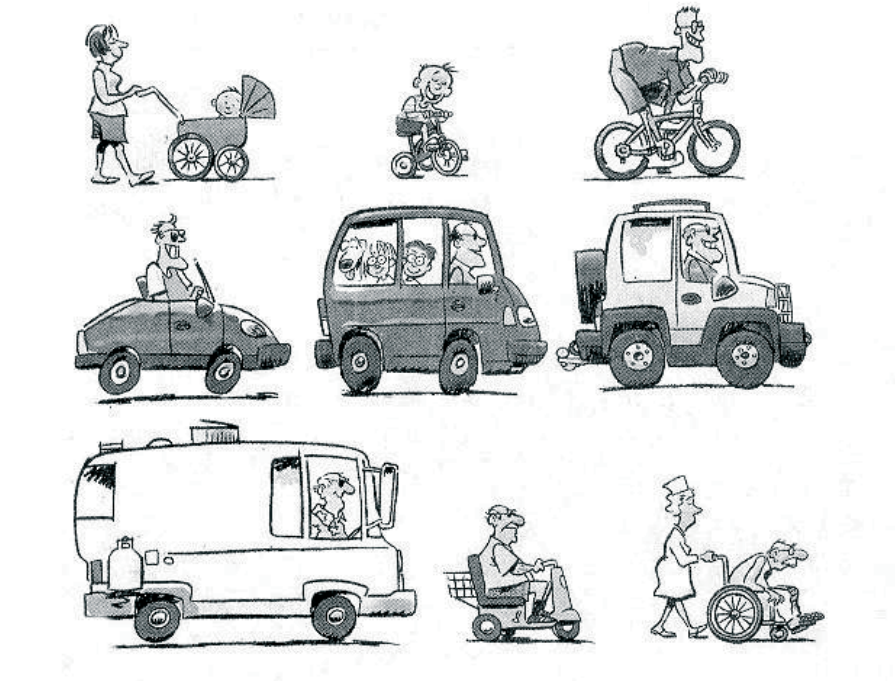

SMEH VLEČE ŽEBLJE IZ KRSTE

Zato se bomo smejali, vendar ne tako, da srce o tem ne bi nič vedelo. Ker je pomembno, da srce še dela in da je glava cela, poglejmo s šaljive plati na varnost, prvo najpomembnejšo stvar v našem podjetju in na celem svetu, saj brez nje je hitro vsega konec. Vemo, da konec spametuje tistega, ki na začetku ni bil dovolj previden. Torej: varnost, preudarnost, previdnost...

Delo mora biti varno. Lepo pa je tudi, če ni prenaporno.
Znanec vpraša državnega uradnika: »Vaše delo na občini je gotovo težko?!«
»Niti ne. Najtežje je delo na občini dobiti, potem pa ni ničesar več, kar bi te utrudilo in spravilo v nevarnost!«

☺

Nevarnosti je več vrst!
»Vsako razburjenje lahko vašega moža popelje v smrt,« je dejal doktor pacientovi soprogi.
»Hvala za nasvet!« je rekla žena in pohitela k možu: »Dragi, zelo bolan si in še z dela so te odpustili!«

☺

Ampak »dragi« je zdržal, saj je tudi on - tako kot Lojze - imel angela varuha.
Lojze hodi po pločniku, ko nenadoma sliši glas: »Takoj dol s pločnika!«
Lojze stopi na cesto, na pločnik pa se iz strehe vsuje kup ledenega snega.
Lojze nadaljuje pot po cesti, ko zasliši glas: »Lojz, takoj na pločnik!«
Lojze komaj stopi na pločnik, ko mimo zažvižga glas drvečega športnega vozila.
Zdaj ga pa že zanima: »Kdo pa si ti, ki me opozarjaš pred nevarnostmi?«
»Angel varuh sem.«
»Kje si pa bil, ko sem se ženil?« ga jezno vpraša Lojze.

☺

Odkar ima varuha, je naš Lojze, seveda, bolj pogumen, a še se zaveda, da je previdnost mati modrosti.
Strašna gneča v avtobusu mestnega prometa. Lojze previdno vpraša možakarja poleg sebe:
»Ste policist?«
»Ne.«
»Kaj pa politika? Ste politik?«
»Ne.«
»Ali se ukvarjate z borilnimi veščinami?«
»Tudi ne.«
»Potem mi pa budalo, štor zahojeni, stopi z noge!«

☺

Človek, ki ne dela napak, običajno nič ne dela.
Brodolom. Japonec vznemirjeno hodi gor in dol po palubi potapljajoče ladje, Črnogorec pa mirno sedi.
»Kaj naj naredim?« s solzami v očeh vpraša Japonec.
»Kako čuden narod ste vi, Japonci!« reče Črnogorec. »Vedno bi nekaj delali!«

☺

Nevarnosti je več vrst in vsako je treba vzeti resno! To ve tudi Janez.
»Od kdaj pa ti že pravzaprav delaš v našem podjetju, Janez?«
»Od takrat, ko mi je šef zagrozil, da me bo odpustil!«

☺

Pravzaprav je Janez veliko o nevarnosti vedel že, ko je bil še Janezek.
Učiteljica je učencem naročila, kaj naj napišejo za domačo nalogo.
»To je nemogoče!« se je oglasil Janezek. »V takšni vročini pa toliko naloge!«
»Delo v šoli in delo za šolo še ni nikogar ubilo!« se je oglasila učiteljica.
»In zakaj bi moral biti jaz prvi?« ni popustil Janezek.

☺

Ko je Janezek odrasel, se je poročil, potem pa pohvalil, da je svojo ženo spoznal pri maši v cerkvi. To pa je, kot je kmalu spoznal, še en dokaz, da človek ni nikjer več varen!

☺

Nekatere nevarnosti pa so prave katastrofe.
Monika dela slovnično domačo nalogo in vpraša očeta:
»Oče, kakšen stavek je to: »V hladilniku ni več piva!«
»To ni stavek, ampak katastrofa!« jo pouči oče.

☺

Na nevarnost reagiramo vsak po svoje. Ko se je starejša gospa z avtom peljala po mestni ulici in zagledala delavca v modri delovni obleki, ki je splezal na telefonsko govorilnico, je zarobantila: »Idiot! Tako slabo pa spet ne vozim!«

☺

Kdor se pravi čas nevarnosti boji, le redko vanjo pade.
Vojaka Milana zaustavi kmet.
»Hej mladenič, ali piješ slivovko?«
»Ne, ne pijem alkohola!«
»No, potem pa bodi tako prijazen in mi pridrži pletenko, da si zavežem čevlje.«

☺

Človek se vsega lažje znebi kot svoje nore pameti. Prav je, da včasih vpraša tudi zdravnika.
Tako je pacientka vprašala zdravnika: »Ali je poljubljanje nevarno za zdravje?«
Zdravnik se je nasmejal in pojasnil: »Odvisno od tega, ali vas bo mož videl!«

☺

Kdor na začetku ni dovolj previden, ga spametuje konec.
Tarna naš Janez: »Vedno, kadar vidim kakšen bebav obraz, se moram na ves glas smejati!«
»Kako se pa potem briješ?« zaskrbi pa Lojzeta.
Vsekakor je boljše na začetku zaman premišljevati kot na koncu zaman jadikovati. Smejte se in lepo se imejte!

Dragica Marinšek

Predstavlja se Željko Opačak

Do 21. junija bo v razstaviščih Barbara na ogled razstava likovnih del Željka Opačka, akademskega slikarja in profesorja umetniških predmetov na Splošni in umetniški gimnaziji v Velenju. Na ogled so njegova stara dela iz leta 1991 in najnovejša.

Željko Opačak se je rodil v Banja Luki, BiH. Leta 1986 je diplomiral na Fakulteti za likovne umetnosti v Beogradu, dve leti kasneje pa na tej fakulteti opravil tudi podiplomski študij. Leta 1989 je postal član Zveze društev slovenskih likovnih umetnikov in Društva likovnih umetnikov Celje

ŠPORTNO DRUŠTVO VABI!

Tečaj jahanja
do oktobra

V sodelovanju s Konjeniškim klubom organiziramo od maja do oktobra 2006 za člane športnega društva učenje jahalnih veščin. Starost tečajnikov je omejena, in sicer morajo biti starejši od 12 let.
Cena 15-urnega tečaja:
- za člane športnega društva 24.000 SIT na 3 mesečne obroke,
- za nečlane 30.000 SIT.

Prijavite se lahko v konjeniškem klubu s predložitvijo športne izkaznice! Informacije GSM 041 249 225, Toni Vuzem.

15. olimpijski tek
v četrtek, 15. junij, ob 18.30

Start teka bo za tribunami na mestnem stadionu v Velenju. Tekli boste lahko 3 ali 6 km, proga pa poteka okoli Škalskega jezera. Vsak udeleženec prejme za sodelovanje v teku diplomo Olimpijskega komiteja Slovenije in majico, sponzorji bodo prispevali lepe praktične nagrade za izžrebane tekače.
Prijavnina je 600 SIT in jo plačate pred tekom.

Rolban Rogla
sobota, 17. junij

Ljubitelje adrenalinske vožnje po sankališču na Rogli vabimo na prijeten, družaben, aktivni dan, ki ga bomo preživeli s člani športnega društva in animatorjem hotela Rogla.
Ob prihodu v center na Rogli nas bo sprejel animator in nas pospremil do adrenalinskega sankališča, kjer bo pripravljena enolončnica – pohorski lonec v kotlu. Po sankanju nas bo animator vodil do koče na Pesku, kjer bomo pojedli sladico v restavraciji Koče na Pesku. Pohod traja 1 uro. Med potjo bo animator izvedel šaljivi kviz, še nekaj šaljivih iger pa nas čaka v Koči na Pesku, nato se bomo odpravili do spodnje postaje štirisedežnice Mašin Žaga (15 min) in se s sedežnico vrnili do hotela. Ob 13.30 in se bomo odpravili proti domu.
Cena 3.100 SIT zajema: 2 vožnji po adrenalinskem sankališču, enolončnico, sladico, enosmerno vožnjo s sedežnico, voden pohod.
Odhod izpred Rdeče dvorane ob 8.30.
Prihod v Velenje ob 14.30.
Prijave zbiramo na sedežu društva do 13. 6. Informacije na tel. 899-6424.

Šola jadranja
od junija do oktobra 2006

Člane športnega društva, vse ljubitelje aktivnega preživljanja prostega časa in ljubitelje vodnih športov, ki si želijo doživeti nekaj lepega, sproščujočega, vabimo v turistično rekreacijski center Jezero, na Velenjsko jezero, kjer bodo lahko **v času od junija do oktobra 2006 pod vodstvom kluba vodnih športov Slovenija obiskovali šolo jadranja**. Šola je namenjena najmlajšim, mladim in odraslim.
Vse informacije dobite pri športnem društvu PS PV.

Mali nogomet – liga veteranov

15. maja se je končalo tekmovanje v ligi veteranov v malem nogometu. Uvrstitve:
1. Proizvodnja, 22 točk, 2. ESD, 22 točk, 3. Strokovne službe, 19 točk, 4. Transport, 17 točk, 5. Priprave, 12 točk, 6. Klasirnica, 12 točk, 7. OUTN, 10 točk, 8. Zračenje, 8 točk, 9. Izobraževanje, 3 točke, 10. HTZ IP, 0 točk.

ZNOVA ZMAGALI NA IGRAH HSE!

V soboto, 20. maja, so v organizaciji TE Šoštanj v TRC Jezero potekale 3. poletne športne igre HSE. Tekmovanja so bila v kegljanju, malem nogometu, košarki, odbojki, tenisu, ribolovu, streljanju z zračno puško in metanju pikada. V pikadu in streljanju so se udeleženci iger pomerili v mešanih ekipah iz različnih družb.
Sobota je bila deževna, a ker so razen ribolova vsa tekmovanja potekala v pokritih prostorih, slabo vreme ni moglo pokvariti dobrega razpoloženja in zdravega tekmovalnega duha. Najbolj glasni in veseli so bili naši sodelavci, ki so sestavljali ekipe Premogovnika Velenje, saj so znova osvojili skupno 1. mesto in dobili velik pokal.
V posameznih panogah so naše ekipe dosegle tale mesta:
1. mesta - streljanje z zračno puško - moški, tenis - moški pari, mali nogomet, ribolov
2. mesta - streljanje z zračno puško - ženske, tenis - ženski pari, košarka
3. mesto – pikado
5. mesto – kegljanje - moški in ženske
6. mesto – tenis, mešane trojke

Končna lestvica!

uvrstitev	družba
1. mesto	Premogovnik Velenje
2. mesto	TE Šoštanj
3. mesto	Dravske elektrarne Maribor
4. mesto	TE Brestanica
5. mesto	Savske elektrarne Ljubljana
6. mesto	Soške elektrarne Nova Gorica
7. mesto	HSE

Sezonske rokometne karte

Vse člane športnega društva, ljubitelje rokometa, obveščamo, da lahko **do 15. junija 2006 na sedežu športnega društva** naročijo sezonske rokometne karte.
Ceno **12.600 SIT** lahko poravnate v dveh obrokih in vključuje:
- vse domače tekme državnega prvenstva (16),
- vse domače tekme pokala Slovenije (3),
- tekme evropskih pokalov, vključno z morebitnim četrtfinalom,
- 10% popust na izdelke športne opreme in modnih oblačil Hummel,
- popust presenečenja v Prodajno-razstavnem salonu Gorenje,
- nagradno žrebanje pred začetkom sezone.

V redni prodaji bo cena sezonske vstopnice 22.000 SIT, vrednost najmanj 22 tekem je 30.000 SIT.

Teniški turnir dvojic

12. maja je bil v TRC Jezero odigran teniški turnir, na katerem so se pomerile moške dvojice in ženske v posameznih dvobojih. Rezultati!
Ženske: **1. mesto Dijana Žagar**, 2. mesto Jožica Peterlin, 3. mesto Darja Rehar, 4. mesto Zlatka Albreht,
moški: **1. mesto Mijo Dujmovič in Jure Goličnik,** 2. mesto Jure Slatinšek in Marko Svitlica, 3. do 4. mesto Jani Gorjanc in Elvir Joldič.

ŠPORTNO DRUŠTVO POSLOVNEGA SISTEMA PREMOGOVNIKA VELENJE

5. ŠPORTNE IGRE V TRC JEZERO

sobota, 3. 6. 2006

Športno društvo poslovnega sistema Premogovnik Velenje organizira v soboto, 3. 6. 2006, 5. Športne igre za zaposlene v poslovnem sistemu Premogovnik Velenje in za vse člane športnega društva.

PRIČETEK IGER JE OB 9.URI NA PLOŠČADI PRED RESTAVRACIJO JEZERO

TEKMOVANJA:

mali nogomet (ekipa), odbojka na mivki (ekipa), košarka (ekipa), tenis (dvojice), mini golf (posamezno), rafting (ekipa), streljanje z lasersko puško, gokart.

DRUŽABNE IGRE:

vlečenje vrvi, tek na smučeh na travi, hodulje, vožnja s čolni, golf (najbližji udarec zastavici), pikado, otroška delavnica (vrtec od 9.30 do 14.00).

Prijave udeležencev sprejemamo do srede, 31. 5. 2006, na sedežu društva (tel. 899 6424)

Prijavnina 600 sit.
Vsak udeleženec ob prihodu prejme majico ŠD in blok za enolončnico. Tekmujejo lahko člani, ki so stari nad 18 let.
Vsak udeleženec tekmuje na lastno odgovornost.

Zahvala

Ob smrti mojega očeta
Edvarda Rošerja
se zahvaljujem sodelavcem v obratu Proizvodnja in sindikalni podružnici za denarno pomoč.

Marjan Rošer

Zahvala

Ob smrti mojega očeta
Edvarda Rošerja
se zahvaljujem sodelavcem v obratu Priprave - Pesje in sindikalni podružnici za denarno pomoč.

Danilo Rošer

Zahvala

Ob smrti mojega očeta se zahvaljujem sindikatu HTZ IP in sodelavcem v delavnici zaščitnih sredstev za izrečena sožalja in denarno pomoč.

Emil Rošer

Zahvala

Ob smrti moža in očeta

Marka Domazeta

se zahvaljujemo za darovano cvetje in izkazana sožalja sindikatu, obratu Priprave in sodelavcem.

Žena Marica, hči Sanja in sin Bojan

Zahvala

Ob smrti našega dragega
Jožeta Šuhla
se zahvaljujemo Premogovniku Velenje za rudarsko častno stražo, pihalnemu orkestru za zaigrane žalostinke, govorcu za besede slovesa ter vsem, ki ste ga pospremili na njegovi zadnji poti.

Vsi njegovi

Zahvala

Ob izgubi moje drage mame
Ane Zajc
se zahvaljujem sindikatu, prijateljem, sodelavcem strojne in rudarske priprave dela ter strojne projektive za izrečena sožalja, darovane sveče in cvetje ter denarno pomoč. Hvala vsem, ki ste jo pospremili na njeni zadnji poti.

Marija Žerjav z družino

RAZPIS KADROVSKIH ŠTIPENDIJ ZA ŠOLSKO LETO 2006/2007

Naziv poklica	Trajanje izobraževanja v letih	Število štipendij
univ. dipl. inž. rudarstva in geotehnologije	4	1
rudarski tehnik	4	10
rudar	3	20
univ. dipl. inž. elektrotehnike	4,5	1
elektrotehnik energetik - jamski	4	4
elektrikar energetik - jamski	3	8
univ. dipl. inž. strojništva	4,5	1
strojni tehnik - jamski	4	5
strojni mehanik – jamski	3	10

PRIJAVLJANJE

Kandidati za razpisane štipendije naj pošljejo ali prinesejo prijave najkasneje do 23. junija 2006 na naslov: PREMOGOVNIK VELENJE d.d., Razvoj kadrov, soba 19, Partizanska 78, 3320 VELENJE.

K prijavi na obrazcu DZS - 1,51 je treba priložiti:

- kratek življenjepis z opisom izvenšolskih dejavnosti, socialnega stanja družine in poklica staršev
- potrdilo o uspehu,
- potrdilo fakultete o opravljenih izpitih (navedite število predpisanih in že opravljenih izpitov) in potrdilo o vpisu za tekoče leto (naknadno),
- potrdilo o državljanstvu Republike Slovenije,
- potrdilo o premoženjskem stanju družine in številu družinskih članov, ki živijo v skupnem gospodinjstvu,
- potrdilo o dohodkih staršev v preteklem koledarskem letu (fotokopije odločb o odmeri dohodnine za leto 2005 oziroma obvestilo delodajalca o višini dohodkov) za vse družinske člane, ki so bili dolžni vložiti napoved za odmero dohodnine.

Kandidate opozarjamo, da pomanjkljivo izpolnjenih prijav ali prijav brez zahtevane dokumentacije ne bomo obravnavali.

IZBIRA KANDIDATOV

Pri podeljevanju štipendij bomo upoštevali učni uspeh in nagnjenja kandidatov za izbrani poklic ter socialnoekonomski položaj družine.

Štipendije, razpisane za poklice, ki so vezani na podzemno pridobivanje surovin in terjajo stalno ali občasno delo v jami, bomo podelili le mladini moškega spola. Ženevska konvencija nas obvezuje, da zaradi narave jamskega dela žensk ne zaposlujemo v jami.

VIŠINA ŠTIPENDIJE

Višina kadrovskih štipendij ter pravice in obveznosti štipendistov so opredeljene v aktih o izobraževanju.

UGODNOSTI, KI JIH PREMOGOVNIK VELENJE NUDI ŠTIPENDISTOM ZA POKLIC RUDAR IN RUDARSKI TEHNIK:

- kadrovska štipendija,
- brezplačen zdravniški pregled,
- sofinanciranje strokovnih ekskurzij,
- kvaliteten praktični pouk,
- plačilo jamskega dodatka pri praktičnem pouku,
- brezplačna zaščitna sredstva pri praktičnem pouku,
- brezplačna malica pri praktičnem pouku,
- regresirana malica pri teoretičnem pouku (v višini 70%),
- brezplačen prevoz s pogodbenimi avtobusi,
- štipendistom, ki bodo zaključili poklicno rudarsko šolo z najmanj prav dobrim uspehom in bodo želeli program izobraževanja nadaljevati v programu srednje tehnične rudarske in srednje tehnične strojne šole (program 3+2), podaljšamo kadrovsko štipendijo še za dve leti,
- dodatek k štipendiji za uspešnost pri praktičnem pouku,
- možnosti zaposlitve v drugih dejavnostih našega podjetja: Premogovnik Velenje kot poslovni sistem.

Pet najboljših štipendistov v poklicih za delo v jami Premogovnika Velenje čaka takojšnja zaposlitev. Z rezultati izbora bomo kandidate obvestili do 21. julija 2006.

Razpis najdete tudi na spletni strani: www.rlv.si

Srečanje krvodajalcev

Redno letno srečanje krvodajalcev bo letos **v soboto, 17. junija,** odvijalo pa se bo od 15. ure naprej **v restavraciji pod Jakcem** (prodajno-razstavni salon Gorenja na Partizanski cesti v Velenju). Za zabavo bo igral ansambel MOGU.

Krvodajalci iz poslovnega sistema se **morate za udeležbo na srečanju prijaviti od 12. do 16. junija med 8. in 14. uro pri Damjani Kričej, ki jo pokličite na telefon 03/899-6369.**

Bloke za pogostitev boste prevzeli na srečanju. Za krvodajalce so brezplačni, za družinske člane pa bo treba plačati 400 SIT.

Vabljeni!

Rešitev nagradne križanke HTZ, objavljene v Rudarju 4/2006, sta gesli: **»Prvi maj« in »praznik dela«.**

Nagrajenci: 1. nagrada Martin Agrež, Ljubljanska 56, 3000 Celje, 2. nagrada Sonja Hudournik, Šercerjeva 15, 3320 Velenje, 3. nagrada Barbara Petrovič, Koželjskega 2, 3320 Velenje. Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Čestitamo!

tukaj je prostor za vaš oglas

Nagradna križanka

HTZ VELENJE I.P., d.o.o.

AVTOR: DUŠAN KOVAČIČ	NESTOR	OZKA, PREPROSTA POT ZA VPREŽNA VOZILA	SEVERNOAMERIŠKO INDIJANSKO PLEME	STARO KITAJ. BRENKALO S SEDMIMI STRUNAMI	AMERIŠKA IGRALKA MACGRAW	LILI NOVY	HOKEJIST ZUPANČIČ	HUMORISTKA PUTRIH	VEČJA PTICA PEVKA, DROZGAČ	PLEMENIT VONJ										
NAPRAVA ZA SKOKE NA SMUČEH																				
TALIVEC																				
IRANSKO NOMADSKO LJUDSTVO						BARVA IGRALNIH KART														
DEL POSODE				AMERIŠKI FILMSKI IGRALEC (KEANU)	TRAPA	ABANO SO TERME PRI PADOVI	VRHNJE OBLAČILO MENIHOV	ANTON MAHNIČ / ZUNANJI DEL UŠESA												
ZAPREKA						KOKOŠ / NIKELJ														
SLAVKO OSTREC / HERMAN MAIER			SKOPLJENEC POMEMBNA / EVROPSKA REKA						NAMEŠČANJE V STRELSKE JARKE	MOP JE OMELO S SINTETIČNIMI RESAMI										
										ZDRAVILIŠČE PRI PADOVI (TERME)										
ALANI SO IRANSKO NOMADSKO LJUDSTVO	TEŽKA KOVINA RDEČE BARVE	KDOR JE UPODOBLJEN	BOLJŠI KOZAREC KELIHASTE OBLIKE	HLADNI LETNI ČAS / MISTER				ADAMOVA DRUŽICA / VOJAŠKA ENOTA				SINJSKA VITEŠKA IGRA										
TRMAST IN NEKOLIKO OMEJEN ČLOVEK							VULKAN NA SICILIJI	OSEBA, KI SE NOČE IMENOVATI / IVO ANDRIČ				RUTENIJ	UMETNOST	BIBLIJSKI PRAVIČNI TRPIN / IGRALEC GIBSON						
ZAPOSTAVLJANJE ČRNCEV V J. AFRIKI										NEUGODEN OBČUTEK ZARADI NEČAST. DEJANJA					PROTAKTINIJ / MESTO V ŠPANIJI					
POSODA ZA ODPADNI PAPIR				ŽRTVENIK						PREJEMNIK POŠTE	SEČNINI SORODNA SPOJINA / DODATEK K POGODBI									
IME VEČ RUSJANOVIH LETAL				PRAVLJIČNI JUNAK (PETER) / VESLAČ TUL				GLAVNI ŠTEVNIK				POZDRAV PRI ODHODU / ARHITEKT MIHEVC								
ROBERT OWEN			PEVKA VILER / BREZGLASNOST					PESNIK IN DRAMATIK ZAJC					RIMSKA ŠTIRI	LANTAN / OMELO S SINTETIČNIMI RESAMI			ZMIKAVT, KRADLJIVEC			
PLEMIŠKI NASLOV / NAPRAVA ZA SPREJEM TV SLIKE							DRŽAJ	SOLMIZACIJSKI ZLOG	KAMNINSKA USEDLINA / SLOVNIČNO ŠTEVILO											
PEVEC NIPIČ					VODJA ODDELKA / IVAN LENDL															
PRIMORSKI SVALJKI						VELIK GRŠKI OTOK / RIM. BOG LJUBEZNI							AFONIJA JE BREZGLASNOT	PESNIK						
POLT				NERESNICA / JAMES ENSOR				NATALIJA VERBOTEN / RIHARD JAKOPIČ			REKA V RUSIJI DESNI PRITOK VOLGE									
STARORIMSKI PESNIK					HRVAŠKI KOŠARKAR BAŽDARIČ / 23.IN 6.ČRKA															
NEJEVOLJEN ČLOVEK																				
HRVAŠKI KOŠARKARSKI TRENER PETROVIĆ				JUNAK GOTOVČEVE OPERE				PLEME IN POKRAJINA NA JV NIGERIJE												

Nagradna križanka HTZ IP

Napišite gesli iz križanke na dopisnico in jo do 20. junija pošljite na naslov: Uredništvo Rudarja, Premogovnik Velenje, Partizanska 78, 3320 Velenje.

Trije izžrebani reševalci bodo prejeli praktične nagrade.

NOČ OB JEZERU

23.6.	ŽUR ZA MLADE	NEISHA | DAY OUT
24.6.	NOČ OB JEZERU	MONIKA PUČELJ SKUTER KATRCA DRAŽEN ZEČIĆ YUHUBANDA OGNJEMET
25.6.	SREČANJE MLADIH NARODNOZABAVNIH ANSAMBLOV	
26.6.	OTROCI VRTCEV VELENJA	
27.6.	PLESNI STUDIO N SE PREDSTAVI | NINA MAVEC	
28.6.	DAN ODPRTIH VRAT TRC JEZERO | ŠPORTNI TURNIRJI	
30.6.	PROMENADNI KONCERT PIH. ORKESTRA HÜTTENBERG	
1.7.	DAN RUDARJEV	ANS. MIRA KLINCA SAŠA LENDERO

VELENJSKO JEZERO | 23.6. - 1.7. 2006

Organizator: GOST d.o.o.